

VOTER EDUCATION

မဲလွှဲခြင်း အသိပညာ

ရေးသားပြုစုသူ - အယ်ဒီတာအဖွဲ့
(KEM-Burma)

Knowledge
Exchange
Movement

KEM (Burma), 2014

- ❖ Knowledge Exchange Movement ဟူသည်မှာ စိတ်ကူးစိတ်သန်းတစ်ခု (သို့) အတွေးအမြင်တစ်ခု (သို့) ယုံကြည်မှုတစ်ခု (သို့) လှုပ်ရှားမှုတစ်ခုဖြစ်သည်။
- ❖ မိမိ၏ လူ့အဖွဲ့အစည်း ပိုမိုတိုးတက် သာယာငြိမ်းချမ်းရေးကို ရှေးရှု၍ ကျယ်ပြန့်ကွဲပြားသော အသိပညာ၊ အတွေးအမြင်၊ အကြောင်းအရာ၊ အတွေ့အကြုံများကို ရှာဖွေလေ့လာ၍ ဆွေးနွေးခြင်း၊ အဖြေရှာခြင်း၊ ဝေဖန်ဆန်းစစ်ခြင်း၊ မျှဝေခြင်းကို ဆိုလိုသည်။ စာဖတ်သူအနေဖြင့်လည်း မိမိတို့၏ အဖွဲ့အစည်း၊ ပတ်ဝန်းကျင်တွင် ထိုကဲ့သို့ အပြုအမူများကို တတ်အားသဖြင့် လုပ်ဆောင်ကြရန် တိုက်တွန်းအပ်ပါသည်။

K E M (Burma) အဖွဲ့မှ အခမဲ့ဖြန့်ဝေခဲ့သော စာအုပ်များ

- ၁။ မြန်မာနိုင်ငံရေး အတွေးအခေါ် (Burmese Political Values) - ဒေါက်တာမောင်မောင်ကြီး
- ၂။ အတွေးအခေါ်တော်လှန်ရေး (Revolution of Mind) - Jonathan Isreal ၊ ဒေါက်တာအောင်ခင်
- ၃။ ငါနဲ့မတူ ငါ့ရန်သူ (Making Enemies) - Mary P. Callahan ၊ ဒေါက်တာအောင်ခင်
- ၄။ ကျောင်းတွင်း ဒီမိုကရေစီ (Democracy In The Schools) - မြန်မာနိုင်ငံဘာသာပြန်စာပေအသင်း
- ၅။ ဒီမိုကရေစီ ဆိုဒါ (Defining Democracy) - သခင်ဘသောင်း ၊ အယ်ဒီတာအဖွဲ့ KEM (Burma)
- ၆။ ပြည်သူ့နိတိ (Civics) - ဦးဘဖေ ၊ အယ်ဒီတာအဖွဲ့ KEM (Burma)
- ၇။ နိုင်ငံရေးအခြေပြ (Political Science) - မြန်မာနိုင်ငံဘာသာပြန်စာပေအသင်း၊ အယ်ဒီတာအဖွဲ့ KEM (Burma)
- ၈။ အခြေခံဥပဒေ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးဖြစ်စဉ်နှင့် ၂၀၀၈ အခြေခံဥပဒေ - အယ်ဒီတာအဖွဲ့ KEM (Burma)
(Constitutional Reform Process)
- ၉။ ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံ လွတ်လပ်ရေး ကျေညာစာတမ်း
- ၁၀။ လူ့အခွင့်အရေး (Human Rights) - ကျော်စွာဆွေ ၊ အယ်ဒီတာအဖွဲ့ KEM (Burma)
- ၁၁။ ပဋိပက္ခများနှင့် မြန်မာပြည် - အယ်ဒီတာအဖွဲ့ KEM (Burma)

From The People, To The People, With The People

Knowledge
Exchange
Movement

အခန်း (၁)

ဒီမိုကရေစီစနစ်ဆိုတာ ဘာလဲ

ရွေးကောက်ပွဲတွေမှာ ဆန္ဒမဲပေးကြမယ့် နိုင်ငံသားတွေအနေနဲ့ ဒီမိုကရေစီစနစ် ဆိုတာကို ပထမဆုံး သိနားလည်ဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။ ဒီမိုကရေစီဆိုတဲ့ ဝေါဟာရဟာ ဂရိစကားလုံးတွေဖြစ်တဲ့ ဒီမို(Demos)နဲ့ ကရာတို(Kratos)ဆိုတဲ့ စကားလုံးတွေကနေ ဆင်းသက်လာတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီမို(Demos)ဆိုတာ ပြည်သူလူထုလို့ အဓိပ္ပာယ်ရပါတယ်။ ကရာတို(Kratos)ဆိုတာကတော့ အုပ်ချုပ်ခြင်းလို့ အဓိပ္ပာယ်ရပါတယ်။ ဒါကြောင့် စကားလုံးနှစ်လုံးကို ပေါင်းစပ်လိုက်ရင် ပြည်သူလူထုရဲ့ အုပ်ချုပ်ခြင်းဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်ပါပဲ။ ပြည်သူလူထုရဲ့ အုပ်ချုပ်ခြင်းဟာ အခြေခံအားဖြင့် နှစ်မျိုးနှစ်စားရှိပါတယ်။

တိုက်ရိုက်ဒီမိုကရေစီစနစ်

ပထမတစ်မျိုးကတော့ ရှေးဦးဒီမိုကရေစီ (သို့) တိုက်ရိုက် ဒီမိုကရေစီစနစ်နဲ့ အုပ်ချုပ်ခြင်းပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ရှေးဟောင်း ဂရိမြို့ပြနိုင်ငံလေးတစ်ခုဖြစ်တဲ့ အေသင်မှာ စတင်ကျင့်သုံးခဲ့ပါတယ်။ အေသင်ဟာ မြို့ပြနိုင်ငံငယ်လေး ဖြစ်တာကြောင့် နိုင်ငံသားအားလုံးက နေရာတစ်နေရာတည်းမှာ လာရောက်ပြီး စည်းပေးနိုင်ကြပါတယ်။ လူဦးရေက နည်းပါးသေးတာကြောင့်လည်း ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီအစည်းအဝေးတွေမှာ တိုင်းရေးပြည်ရာကိစ္စတွေကို တိုင်ပင်ဆွေးနွေး ဆုံးဖြတ်ကြပါတယ်။ ဒါပေမယ့် မိန်းမတွေနဲ့ ကျေးကျွန်တွေကတော့ မဲဆန္ဒပေးခွင့်နဲ့ ဝင်ရောက် ဆွေးနွေးပိုင်ခွင့်တွေကို မရရှိခဲ့ကြပါဘူး။ မြေပိုင်ရှင်ကြီးတွေ၊ ငွေကြေးချမ်းသာတဲ့သူတွေနဲ့ အထက်တန်းလွှာ လူနည်းစုတွေလောက်ပဲ မဲပေးခွင့်တွေကို ရရှိခဲ့ကြတာပါ။

ကိုယ်စားပြုဒီမိုကရေစီစနစ်

ပြည်သူလူထုအားလုံး တိုက်ရိုက်ပါဝင် ဆောင်ရွက်ခွင့်ရတဲ့ တိုက်ရိုက်ဒီမိုကရေစီစနစ်ကို နောက်ပိုင်းခေတ်တွေမှာ ဆက်ပြီးကျင့်သုံးဖို့ဆိုတာ လက်တွေ့မှာ မလွယ်ကူတော့ပါ

ဘူး။ နိုင်ငံတွေရဲ့ နယ်နိမိတ်တွေ ပိုမိုကြီးမား ကျယ်ဝန်းလာပြီး လူဦးရေတွေကလည်း အဆမတန် များပြားလာလို့ပါပဲ။ ဒါကြောင့် ပြည်သူတွေအနေနဲ့ နိုင်ငံရေးနဲ့ အစိုးရလုပ်ငန်းတွေမှာ ဆက်လက်ပြီး ပါဝင်ခွင့်တွေ ရနေနိုင်အောင်လို့ နိုင်ငံရေး နည်းလမ်းအသစ်တွေ၊ အစီအစဉ် အသစ်တွေကို စဉ်းစား အကောင်အထည်ဖော်ကြရပါတယ်။ ပြည်သူလူထုအားလုံး တစ်နေရာတည်းမှာ လာရောက်စုဝေးကြပြီး စဉ်းစားဆုံးဖြတ်တဲ့ အလုပ်တွေကို လုပ်ကြမယ့်အစား သူတို့ရဲ့ လိုအပ်ဆန္ဒတွေကို ကိုယ်စား အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်မယ့် ပြည်သူ့ကိုယ်စားလှယ်တွေကို ရွေးချယ်ပြီး စေခိုင်းကြတာပါပဲ။ အဲဒီလိုနဲ့ ကိုယ်စားပြု ဒီမိုကရေစီ စနစ်နဲ့ အုပ်ချုပ်ခြင်းပုံစံ ပေါ်ထွန်းလာတာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီမိုကရေစီ၏အခြေခံစံနှုန်းများ

ဒီမိုကရေစီစနစ်ကို ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံနဲ့ လက်တွေ့ကျင့်သုံးကြတဲ့ နေရာတွေမှာ တစ်နိုင်ငံနဲ့တစ်နိုင်ငံ ထပ်တူထပ်မျှတော့ မတူညီကြပါဘူး။ ဒါပေမယ့်လို့ ယေဘုယျအားဖြင့် တူညီတဲ့ အချက်တွေကတော့ အတော်များများ ရှိနေပါတယ်။ အဲဒါတွေကိုပဲ ဒီမိုကရေစီရဲ့ အခြေခံစံနှုန်းတွေလို့ ဆိုကြတာပါ။ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံမှာ ဒီမိုကရေစီပြည့်ဝမှု ရှိ/မရှိဆိုတာကိုလည်း အဲဒီ အခြေခံစံနှုန်းတွေနဲ့ တိုင်းတာလေ့ရှိကြပါတယ်။ ဒီမိုကရေစီဆိုတာ ကာလဒေသကို လိုက်ပြီး အနည်းငယ် ကွဲပြားခြားနားမှုရှိပေမယ့် ဒီမိုကရေစီလို့ ပြောမယ်ဆိုရင် အခြေခံစံနှုန်း တွေကိုတော့ ပြည့်မီဖို့လိုပါတယ်။ အဲဒီအခြေခံစံနှုန်းတွေကနေ ကင်းလွတ်ပြီး ကိုယ်တည်ဆောက်ချင်တဲ့ အတွေးအမြင်တွေနဲ့ စည်းကမ်းပြည့်ဝတဲ့ မြန်မာ့ဒီမိုကရေစီ၊ အာရှဒီမိုကရေစီ၊ ပြည်သူ့ဒီမိုကရေစီဆိုပြီး သီးသီးခြားခြား တည်ဆောက်လို့မရပါဘူး။ အဲဒီ အခြေခံစံနှုန်းတွေကတော့ ...

- အရွယ်ရောက်တဲ့ နိုင်ငံသားတိုင်း လူမျိုးဘာသာ မရွေး၊ ကျား/မ မရွေး မဲဆန္ဒပေးပိုင်ခွင့် ရှိရပါမယ်။

- နိုင်ငံသားတိုင်း စိတ်ဆန္ဒရှိရင် ရွေးကောက်ပွဲတွေမှာ ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ ပါဝင်ပြီး ရွေးချယ်ပိုင်ခံခွင့် ရှိရပါမယ်။
- နိုင်ငံသားတိုင်း နိုင်ငံရေးပါတီတွေနဲ့ လူမှုရေးအသင်းအဖွဲ့တွေကို လွတ်လွတ်လပ်လပ်နဲ့ ဖွဲ့စည်းထူထောင်ပိုင်ခွင့် ရှိရပါမယ်။
- နိုင်ငံသားတိုင်း သတင်းမီဒီယာတွေကို အသုံးပြုပြီး လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုရေးသားခွင့်၊ သတင်းဖြန့်ဝေခွင့်ရှိသလို သတင်းရယူပိုင်ခွင့်လည်း ရှိရပါမယ်။
- အဖမ်းအဆီး အစစ်အဆေးခံရမှာကို ကြောက်နေစရာမလိုဘဲ သာမန်နိုင်ငံသားတွေအနေနဲ့ အစိုးရအဖွဲ့နဲ့ အစိုးရကို ဦးဆောင်နေတဲ့ သမ္မတ၊ ဝန်ကြီးချုပ်တွေကို လွတ်လွတ်လပ်လပ် ဝေဖန်ထောက်ပြပိုင်ခွင့် ရှိရပါမယ်။
- လွတ်လပ်စွာ ယုံကြည်ကိုးကွယ်ခွင့်၊ ငြိမ်းချမ်းစွာ စုဝေးခွင့်နဲ့ စီတန်း လှည့်လည်ခွင့်တွေရှိရပါမယ်။
- လွတ်လပ်တရားမျှတတဲ့ ရွေးကောက်ပွဲတွေကို ပုံမှန်ကျင်းပပေးရပါမယ်။
- အစိုးရအဖွဲ့ဟာ ရွေးကောက်ပွဲတွေကနေ တဆင့် ရွေးချယ်တင်မြှောက်ခံရသူတွေဖြစ်ရပါမယ်။
- တရားဥပဒေရဲ့ရှေ့မှောက်မှာ ကျောသားရင်သား မခွဲခြားဘဲ အားလုံး တန်းတူညီမျှဖြစ်ရပါမယ်။ အစိုးရနဲ့ ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းတွေအနေနဲ့လည်း အများပြည်သူတွေလိုပဲ နိုင်ငံ့ဥပဒေတွေကို လေးစားလိုက်နာ ကျင့်ကြံဆောင်ရွက်ရပါမယ်။
- အစိုးရဟာ ပြည်သူတွေက ရွေးကောက် တင်မြှောက်ထားတဲ့သူတွေ ဖြစ်တာကြောင့် ပြည်သူတွေရဲ့မဲဆန္ဒကို တာဝန်ခံရပါမယ်။ အဲဒီလိုတာဝန်ခံအောင်လို့လည်း လွတ်လပ်တဲ့ တရားစီရင်ရေးစနစ်၊ လွတ်တော်စတဲ့ ယန္တရားတွေနဲ့ ထိန်းညှိထားရပါမယ်။
- အာဏာဟာ ပြည်သူတွေဆီကပဲ ဆင်းသက်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဘယ်နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်၊ ဘယ်အဖွဲ့အစည်းကမှ ပြည်သူကပေးအပ်ထားတာ မဟုတ်တဲ့ အထူးအာဏာဆိုတာမျိုးကို လက်ဝယ်ကိုင်ပြီး နိုင်ငံရေးမှာ ဝင်ရောက်ဆောင်ရွက်ခွင့် မရှိပါဘူး။

ဒါကြောင့်လည်း ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံတွေမှာ စစ်တပ်ဟာ ပြည်သူက ရွေးချယ်ထားတဲ့ အရပ်သားအစိုးရရဲ့ ထိန်းချုပ်မှုအောက်မှာ ရှိနေရတာ ဖြစ်ပါတယ်။

- နိုင်ငံသား အခွင့်အရေးတွေကို ဥပဒေအရ အာမခံချက်ပေးထားရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ တရားမျှတမှုရှိတဲ့ ဥပဒေတွေကိုလည်း လွတ်လပ်တဲ့ တရားစီရင်ရေးစနစ်နဲ့ သမာသမတ်ကျတဲ့ တရားသူကြီးတွေက အသက်ဝင်လာအောင် ဆောင်ရွက်ရပါမယ်။

ဒီမိုကရေစီစနစ်၏ အားသာချက်များ

ဒီမိုကရေစီစနစ်မှာ အချုပ်အခြာအာဏာကို ပြည်သူလူထုက ပိုင်ဆိုင်ပါတယ်။ အစိုးရရဲ့ ဆုံးဖြတ်ချက်တွေကို လူများစုရဲ့ ဆန္ဒသဘောထားနဲ့အညီ ချမှတ်လေ့ရှိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် လူနည်းစုတွေရဲ့ အမြင် သဘောထားတွေနဲ့ ဝေဖန် အကြံပြုတာတွေကိုလည်း လေးစားတန်ဖိုးထားကြပါတယ်။ သဘောထားကြီးကြီးနဲ့လည်း အကာအကွယ်ပေးပါတယ်။

ကိုယ်နဲ့မတူတဲ့ အတွေးအမြင်ရှိသူတွေကိုလည်း သည်းခံနားလည်နိုင်စွမ်း ရှိကြပါတယ်။ ကိုယ်နဲ့လေ့ထုံးစံ စရိုက်လက္ခဏာ မတူညီကြတဲ့ တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုတွေ၊ တခြား ဘာသာဝင်တွေကိုလည်း လေးစားတန်ဖိုးထားကြပါတယ်။

ဒီမိုကရေစီအသွင်ကူးပြောင်းမှုများ

ယနေ့ခေတ်ကို တကမ္ဘာလုံးနဲ့ချီပြီး ဒီမိုကရေစီစနစ်ဘက်ကို တိမ်းညွှတ်တဲ့ ခေတ်ကာလ လို့ သတ်မှတ်ကြပါတယ်။ မြန်မာနိုင်ငံအပါအဝင် ကမ္ဘာ့အရပ်ရပ်မှာရှိတဲ့ နိုင်ငံအသီးသီးဟာ ဒီမိုကရေစီ လှိုင်းလုံးကြီးရဲ့ ရိုက်ခတ်မှုဒဏ်ကို အံ့မတုနိုင်ကြတော့ပါဘူး။ သမိုင်းရဲ့တောင်းဆိုချက်အရ ဒီမိုကရေစီစနစ်ဆီကို ရွေ့လျားကူးပြောင်းနေကြပါပြီ။

ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းလုံးက နိုင်ငံအတော်များများအနေနဲ့ လက်ရှိကျင့်သုံးနေတဲ့ အုပ်ချုပ်ပုံစနစ်တွေကနေ ဒီမိုကရေစီစနစ်ဆီကို ဦးတည်ပြီး အသွင်ကူးပြောင်းနေကြပါပြီ။ ပြီးခဲ့တဲ့ (၂၀)ရာစုခေတ်ကို ပြန်ကြည့်မယ်ဆိုရင် ဒီမိုကရေစီစနစ် အတော်ခိုင်မာပြီလို့ ဆိုနိုင်တဲ့ နိုင်ငံတွေ

တောင် ဒီမိုကရေစီစနစ်ကို ခိုင်မာသထက် ပိုပြီးခိုင်မာအောင် တည်ဆောက်ခဲ့ကြပါတယ်။ ဆန်းသစ်စ၊ အသွင်ကူးပြောင်းစ ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံတွေကလည်း ဒီမိုကရေစီစနစ်ကို ပိုပြီး ခိုင်မာလာအောင် ကြိုးပမ်းခဲ့ကြပါတယ်။ အာဏာရှင်စနစ်ကို ကျင့်သုံးတဲ့ နိုင်ငံတွေကလည်း အပေါ်ယံ ဟန်ပြုအနေနဲ့ ဒီမိုကရေစီစနစ်ဆီကို အသွင်ကူးပြောင်း တည်ဆောက်ခဲ့ကြတာမျိုး တွေရှိပါတယ်။

ဒီမိုကရေစီအသွင်ကူးပြောင်းမှုဖြစ်စဉ်၏ အစပြုမှတ်နှင့်ပန်းတိုင်

ဒီမိုကရေစီ အသွင်ကူးပြောင်းမှုဖြစ်စဉ်မှာ အစပြုအမှတ်က ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်ပြီး ပန်းတိုင်ကတော့ ခိုင်မာတဲ့ ဒီမိုကရေစီစနစ်ပဲဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း ဒီမိုကရေစီစနစ်ကို သွားမယ်ဆိုရင် ရွေးကောက်ပွဲကနေ ခိုင်မာတဲ့ ဒီမိုကရေစီစနစ်ဆီကို ရွေ့လျားသွားရမယ်လို့ ဆိုကြတာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့လည်း အဲဒီရွေ့လျားမှုဖြစ်စဉ်မှာ အစပိုင်းမှာတင် ရပ်တန့်သွားတဲ့ အသွင်ကူးပြောင်းမှု ဖြစ်စဉ်တွေရှိသလို နောက်ပြန်ဆုတ်သွားတဲ့ ဖြစ်စဉ်တွေ၊ လမ်းတစ်ဝက်မှာတင် ရပ်တန့်သွားတဲ့ဖြစ်စဉ်တွေ၊ ဟိုမရောက်ဒီမရောက် ဖြစ်သွားတဲ့ ဖြစ်စဉ်တွေလည်း ဒုနဲ့ဒေး အများကြီးရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီမိုကရေစီအသွင်ကူးပြောင်းမှု ဖြစ်စဉ်ကို စတင်လိုက်ပြီဆိုတာနဲ့ ပန်းတိုင်ဖြစ်တဲ့ ခိုင်မာတဲ့ ဒီမိုကရေစီစနစ်ဆီကို အလိုအလျောက် အလွယ်တကူ ရောက်ရှိသွားလိမ့်မယ်လို့ သေချာပေါက်တွက်ဆလို့ မရပါဘူး။

ဒီမိုကရေစီ အသွင်ကူးပြောင်းမှုဖြစ်စဉ်ရဲ့ အစပြုမှတ်လို့ဆိုကြတဲ့ ရွေးကောက်ပွဲတွေကို လေ့လာကြည့်မယ်ရင် စစ်မှန်ပြီး ပြည်သူ့ဆန္ဒကို အမှန်အကန် ထင်ဟပ်နိုင်တဲ့ ရွေးကောက်ပွဲတွေရှိသလို ဟန်ပြု ရွေးကောက်ပွဲတွေ၊ မသမာမှုတွေ ပြွမ်းတီးနေတဲ့ ရွေးကောက်ပွဲတွေ၊ လုပ်ကြံရွေးကောက်ပွဲတွေကိုလည်း တွေ့နိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း ရွေးကောက်ပွဲတွေကို ကျင်းပလိုက်ရုံနဲ့ ဒီမိုကရေစီဖြစ်ပြီလို့ သတ်မှတ်လို့ မရပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ ဒီမိုကရေစီစနစ် ရှင်သန်ဖို့ အတွက်ကတော့ ရွေးကောက်ပွဲတွေဟာ အရမ်းကို အရေးကြီးတဲ့ အခန်းကဏ္ဍတစ်ခု အနေနဲ့ ရှိနေပါတယ်။

ဘယ်လိုပုံစံမျိုးကို ခိုင်မာတဲ့ ဒီမိုကရေစီလို့ သတ်မှတ်ကြသလဲ ဆိုတာကိုလည်း သိဖို့လိုပါတယ်။ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံမှာ အပြုအမူအရ၊ သဘောထားအရ၊ အခြေခံဥပဒေအရ ဒီမိုကရေစီဟာ တစ်ခုတည်းသော အားကိုးရာ နိုင်ငံရေးစည်းမျဉ်း ဖြစ်နေပြီဆိုရင်တော့ အဲဒီနိုင်ငံဟာ ရင့်ကျက်ခိုင်မာတဲ့ ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံအဖြစ်ကို ရောက်ပြီလို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်။

အပြုအမူရှုထောင့်

နိုင်ငံမှာရှိတဲ့ လူမျိုးရေး၊ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး၊ နိုင်ငံရေး အဖွဲ့အစည်းတွေဟာ ဒီမိုကရေစီနည်းအရ ရွေးကောက် တင်မြှောက်ထားတဲ့ အစိုးရကို ပြန်ပြီးဖြုတ်ချဖို့အတွက် ရွေးကောက်ပွဲနည်းလမ်းကလွဲပြီး တခြားနည်းတွေနဲ့ မကြိုးစားကြဘူး။ နောက်ပြီး ကိုယ်သဘောမတူနိုင်တဲ့ အကြောင်းအရာတစ်ခု ကြုံတွေ့ပြီဆိုတာနဲ့ လက်နက်ကိုင် အကြမ်းဖက်တဲ့နည်းကိုသုံးပြီး နိုင်ငံတော်ကို ဖြိုခွဲဖို့ မကြိုးစားကြဘူးဆိုရင် အဲဒီနိုင်ငံဟာ အပြုအမူရှုထောင့်အရ ဒီမိုကရေစီစနစ် ရင့်ကျက်ခိုင်မာပြီလို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်။

သဘောထားရှုထောင့်

နိုင်ငံမှာ ဘယ်လိုနိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး အခက်အခဲမျိုးတွေနဲ့ ရင်ဆိုင်နေရပါစေ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးတွေကို ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးတဲ့နည်း၊ အပေးအယူလုပ် စေ့စပ်တဲ့နည်းစတဲ့ ဒီမိုကရေစီ နည်းလမ်းတွေနဲ့အညီ ဆောင်ရွက်ရမယ်လို့ လူထုအနေနဲ့ ခိုင်ခိုင်မာမာ ယုံကြည်ကြတယ်ဆိုရင် အဲဒီနိုင်ငံဟာ သဘောထားရှုထောင့်အရ ဒီမိုကရေစီစနစ် ရင့်ကျက်ခိုင်မာပြီလို့ ဆိုလို့ရပါတယ်။

အခြေခံဥပဒေရှုထောင့်

နိုင်ငံရဲ့ အခက်အခဲ ပဋိပက္ခတွေကို ဖြေရှင်းကြတဲ့နေရာမှာ အစိုးရကပဲဖြစ်ဖြစ်၊ အစိုးရမဟုတ်တဲ့ အဖွဲ့အစည်းတွေကပဲဖြစ်ဖြစ် သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းထားတဲ့ ဥပဒေတွေ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းတွေ၊ စည်းမျဉ်းမူဘောင်တွေအတွင်းကပဲ ဖြေရှင်းကြတယ်ဆိုရင် အဲဒီနိုင်ငံဟာ အခြေခံ

ဥပဒေရှုထောင့်အရ ရင့်ကျက်ခိုင်မာတဲ့ဒီမိုကရေစီကို ရရှိပိုင်ဆိုင်ထားပြီလို့ ဆိုလို့ရပါတယ်။
အဲဒီအခြေခံ စည်းမျဉ်းမူဘောင်၊ ဥပဒေတွေဟာလည်း ဒီမိုကရေစီနည်းအရ ပြဋ္ဌာန်းထားတဲ့
စည်းမျဉ်း မူဘောင်တွေဖြစ်ဖို့ လိုအပ်သလို ဒီမိုကရေစီစံနှုန်းတွေနဲ့လည်း ပြည့်စုံကိုက်ညီမှုရှိဖို့
လိုအပ်ပါတယ်။

ဒီမိုကရေစီစနစ် မရှင်သန်၊ မထွန်းကားရတဲ့ အဓိကအကြောင်းရင်းများ

နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံမှာ ဒီမိုကရေစီစနစ်ဆိုတာ အလွယ်တကူနဲ့ မပေါက်ဖွား၊ မရှင်သန်နိုင်ပါဘူး။

ဒီမိုကရေစီစနစ် မရှင်သန်၊ မထွန်းကားရတဲ့ အဓိကအကြောင်းတရားတွေကတော့....

- ကိုယ်စားလှယ်ကောင်းတွေနဲ့ ခေါင်းဆောင်ကောင်းတွေကို ရွေးချယ်နိုင်ဖို့အတွက် လုံလောက်တဲ့ အသိဉာဏ်ပညာ ပြည်သူတွေမှာ မရှိလို့။
- ကိုယ်ရသင့်ရထိုက်တဲ့ အခွင့်အရေးတွေနဲ့ ရပိုင်ခွင့်တွေကို စိတ်မဝင်စားကြလို့။
- ပြည်သူတွေက ကိုယ့်ရဲ့လူ့အခွင့်အရေးနဲ့ ရပိုင်ခွင့်တွေကို မကာကွယ်နိုင်လို့။ ဒါ့အပြင် နိုင်ငံရေးကိစ္စတွေကို အလေးမထားဘဲ လစ်လျူရှုနေလို့။
- ရွေးကောက်ပွဲတွေကို စိတ်ပါဝင်စားမှု နည်းပါးကြလို့။
- ဒီမိုကရေစီ ယဉ်ကျေးမှုနဲ့ တန်ဖိုးထားမှုတွေကို ယုံယုံကြည်ကြည်နဲ့ ဦးဆောင်ပြီး အကောင်အထည်ဖော်ပေးမယ့် ခေါင်းဆောင်ကောင်းတွေ နည်းပါးနေလို့။
- နိုင်ငံရေးကိစ္စတွေမှာ စစ်တပ်က အလွန်အမင်း ဝင်ရောက်ပတ်သက်နေလို့။
- အယူဝါဒစွဲ၊ ဒေသစွဲနဲ့ လူမျိုးစွဲစိတ်ဓာတ်တွေက ကြီးမားလွန်းနေတာ။ ဘာသာရေး၊ လူမျိုးရေးနဲ့ပတ်သက်ပြီး သည်းခံနိုင်စွမ်း နည်းပါးကြလို့။
- အစိုးရကိုယ်တိုင်က အာဏာအလွဲသုံးစားလုပ်ပြီး မတရားဖိနှိပ်ထားလို့။
- ခေါင်းဆောင်တွေနဲ့ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်တွေကို တာဝန်ကျေပွန်လာအောင်နဲ့ တာဝန်ယူလာအောင် ဖိအားမပေးနိုင်၊ မလုပ်နိုင်လို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီမိုကရေစီစနစ် ရှင်သန်ဖို့အတွက်ဆိုရင် နိုင်ငံသားတွေမှာ တာဝန်ဝတ္တရားတွေရှိပါတယ်။ အစိုးရလုပ်ငန်းတွေနဲ့ နိုင်ငံရေးဖြစ်စဉ်တွေမှာ လက်တွေ့ကျကျ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ကြဖို့ နိုင်ငံသားတွေမှာ တာဝန်ရှိပါတယ်။ ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်တဲ့ နည်းလမ်းတွေထဲက အလွယ်ကူဆုံး တစ်ခုကတော့ ရွေးကောက်ပွဲတွေမှာ မဲပေးကြတာပဲဖြစ်ပါတယ်။

အခန်း (၂)

ရွေးကောက်ပွဲ

နိုင်ငံတကာ ဥပဒေတွေအရဆိုရင် အရွယ်ရောက်ပြီးတဲ့ နိုင်ငံသားတိုင်း ရွေးကောက်ပွဲတွေမှာ မဲပေးခွင့်နဲ့ နိုင်ငံရေးဖြစ်စဉ်တွေမှာ တက်တက်ကြွကြွ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခွင့်တွေ ရှိပါတယ်။ မြန်မာနိုင်ငံက ပါဝင် လက်မှတ်ရေးထိုးပြီးဖြစ်တဲ့ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေး ကြေညာစာတမ်း အပိုဒ်(၂၁)အရ လူတိုင်းလူတိုင်း တိုက်ရိုက်(ဒါမှမဟုတ်)ကိုယ်စားလှယ်တွေကို ရွေးချယ်တာကနေ တဆင့် ကိုယ့်နိုင်ငံရဲ့ အစိုးရလုပ်ငန်းတွေမှာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ပိုင်ခွင့်တွေ ရှိပါတယ်။

မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ အခြေခံဥပဒေ အခန်း(၈) နိုင်ငံသား၊ နိုင်ငံသားများ၏ မူလအခွင့်အရေးနဲ့တာဝန်များ ပုဒ်မ(၃၆၉)မှာ နိုင်ငံသားတိုင်း လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်တွေကို မဲပေးရွေးချယ်ပိုင်ခွင့်နဲ့ ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျလည်း ဝင်ရောက်ပြီး ရွေးကောက်ခံပိုင်ခွင့်တွေ ရှိတယ်လို့ အတိအလင်း ရေးသားထားပါတယ်။

မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ အခန်း(၁)၊ ပုဒ်မ(၄)မှာလည်း နိုင်ငံတော်ရဲ့ အချုပ်အခြာအာဏာဟာ နိုင်ငံသားတို့ထံမှ ဆင်းသက်တယ်လို့ အတိအလင်း ဖော်ပြထားပါတယ်။ နိုင်ငံတော်ရဲ့အမြင့်ဆုံး အချုပ်အခြာအာဏာကို တစ်ဦးတစ်ယောက်တည်း ဒါမှမဟုတ် တစ်ဖွဲ့တည်းကို အချိန်အကန့်အသတ်မဲ့ အတိုင်းအဆမဲ့ ပေးအပ်မိမယ်ဆိုရင် အာ

ကာကို အလွဲသုံးစားလုပ်ပြီး ပြည်သူတွေကို နှိပ်စက်တာတွေ၊ ဖောက်ပြန်တာတွေ ဖြစ်တတ်ပါတယ်။ အကြွင်းမဲ့အာဏာဟာ အကြွင်းမဲ့ပျက်စီးခြင်းကိုလည်း ဖြစ်စေနိုင်ပါတယ်။ အကြွင်းမဲ့အာဏာကြောင့် အစိုးရတွေ ရှင်ဘုရင်စိတ်ပေါက်ပြီး တိုင်းသူပြည်သားတွေကို ကျွန်သပေါက်တွေလို သဘောထားလာနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် တိုင်းပြည်ရဲ့ အချုပ်အခြာအာဏာကို ဥပဒေပြုအာဏာ၊ အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာနဲ့ တရားစီရင်ရေးအာဏာဆိုပြီး သုံးပိုင်းခွဲခြားထားလိုက်ကြပါတယ်။

ဥပဒေပြုအဖွဲ့ဝင်တွေဖြစ်တဲ့ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်တွေနဲ့ အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့ဖြစ်တဲ့ အစိုးရအဖွဲ့ဝင်တွေကို အချိန်ကာလတစ်ခုအထိ (ဥပမာ လေးနှစ်၊ ငါးနှစ်)ပဲ အာဏာအပ်နှင်းထားကြပါတယ်။ အဲဒီအချိန်ကာလ အတောအတွင်းမှာ သူတို့ရဲ့ မူဝါဒတွေကို အကောင်အထည်ပေါ်လာအောင် ဆောင်ရွက်ကြရပါတယ်။ အကောင်အထည် ပေါ်လာအောင်လို့ မဆောင်ရွက်နိုင်ဘူး ဆိုရင်တော့ သူတို့ကို နောက်ထပ်တစ်ကြိမ် ထပ်ပြီးရွေးချယ်စရာ အကြောင်းမရှိတော့ပါဘူး။ ပြည်သူလူထုက လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် အသစ်တွေကို ထပ်မံပြီး ရွေးချယ်နိုင်ဖို့နဲ့ သူတို့ရဲ့ ဆန္ဒသဘာထားတွေကို လွတ်လွတ်လပ်လပ် ဖော်ထုတ် ပြသနိုင်ဖို့အတွက် ရွေးကောက်ပွဲတွေကို ငါးနှစ်တစ်ကြိမ်၊ လေးနှစ်တစ်ကြိမ် စသည်အားဖြင့် ပုံမှန်ကျင်းပကြရပါတယ်။ ဒါဟာ ဒီမိုကရေစီစနစ်ရဲ့ ထူးခြားတဲ့ လက္ခဏာရပ်တစ်ခုပါပဲ။

ရွေးကောက်ပွဲဆိုတာ ဘာလဲ

ဒီမိုကရေစီစနစ်ကို ကျင့်သုံးတဲ့ နိုင်ငံတွေမှာ နိုင်ငံသားတွေက လွတ်လပ်ပြီး တရားမျှတတဲ့ ရွေးကောက်ပွဲတွေမှာ ပုံမှန်မဲပေးခြင်းအားဖြင့် သူတို့ရဲ့ နိုင်ငံရေးနဲ့ပတ်သက်တဲ့ အခွင့်အရေးတွေကို ကျင့်သုံးနိုင်ပါတယ်။

ဒါပေမယ့် ရွေးကောက်ပွဲတွေ ကျင်းပတာဟာ ဒီမိုကရေစီစနစ်ကို တည်ဆောက်တဲ့ နေရာမှာ တစ်ခုတည်းသော နည်းလမ်းတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ တိုင်းပြည်မှာ ရွေးကောက်ပွဲတွေ ကျင်းပရုံလောက်နဲ့တော့ အဲဒီတိုင်းပြည်ကို ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံဖြစ်ပြီလို့ သတ်မှတ်လို့ မရနိုင်

သေးပါဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ အာဏာရှင်နိုင်ငံတွေမှာလည်း ဟန်ပြရွေးကောက်ပွဲတွေ ရှိတတ်လို့ပါပဲ။ နောက်ပြီး အာဏာရှင်ဆန်တဲ့ လူတွေကလည်း မသမာတဲ့နည်းလမ်းတွေကို အသုံးပြုပြီး ရွေးကောက်ပွဲတွေကနေ တဆင့် အာဏာရလာတတ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ရွေးကောက်ပွဲတွေဟာ ဒီမိုကရေစီစနစ် ရှင်သန်စေဖို့အတွက် အရမ်းကိုအရေးကြီးပါတယ်။ ရွေးကောက်ပွဲတွေကို ကျင်းပပြုလုပ်ကြတာဟာ ဒီမိုကရေစီစနစ်ကို တည်ဆောက်တဲ့နေရာမှာ ပထမဆုံးလိုအပ်တဲ့ အဆင့်တစ်ခုပဲဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ရွေးကောက်ပွဲတွေကို အလွဲသုံးစား လုပ်တာတွေနဲ့ မစဉ်းစားမဆင်ခြင်ပဲ ပြီးစလွယ် မဲပေးတာတွေကြောင့် ဒီမိုကရေစီစနစ်လည်း ပျက်စီးဆုံးပါးသွားနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ပြည်သူတွေအနေနဲ့ မပေါ့လျော့ မပေါ့ဆဖို့နဲ့ တတ်သိနားလည်အောင် ကြိုးစားကြဖို့လိုပါတယ်။

နိုင်ငံသားတိုင်း ဘယ်သူ့ကိုမျှ ကြောက်ရွံ့နေစရာ မလိုပဲ သူတို့ကြိုက်နှစ်သက်တဲ့ လူပုဂ္ဂိုလ်တွေနဲ့ ပါတီကို လွတ်လွတ်လပ်လပ် မဲပေးနိုင်ပါတယ်။ ပါတီတွေနဲ့ ကိုယ်စားလှယ်တွေကလည်း မဲဆန္ဒရှင်တွေရဲ့ ထောက်ခံမှုကို ရရှိအောင် မျှမျှတတနဲ့ သန့်သန့်ရှင်းရှင်း ယှဉ်ပြိုင်ကြရပါတယ်။ ပါတီတိုင်းကိုလည်း ညီမျှတဲ့ အခွင့်အရေးတွေနဲ့ မဲဆွယ်စည်းရုံးခွင့်တွေ ပေးထားရပါမယ်။ အစိုးရအနေနဲ့ကတော့ ဘယ်ပါတီ၊ ဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်ကိုမှ ဘက်လိုက်ပြီး မျက်နှာသာမပေးရပါဘူး။

“မဲပေးတာဟာ နိုင်ငံသားတွေရဲ့ တာဝန်တစ်ရပ်ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။”

လွတ်လပ်သန့်ရှင်းပြီး တရားမျှတတဲ့ ရွေးကောက်ပွဲ

ရွေးကောက်ပွဲတွေဟာ လွတ်လပ်သန့်ရှင်းပြီး တရားမျှတတဲ့ ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်ဖို့ကလည်း အရမ်းကို အရေးကြီးပါတယ်။ ဒါမှလည်း ပြည်သူတွေရဲ့စစ်မှန်တဲ့ ဆန္ဒသဘောထားတွေ ပေါ်ထွက်လာမှာဖြစ်ပါတယ်။ လွတ်လပ်သန့်ရှင်းပြီး တရားမျှတတဲ့ ရွေးကောက်ပွဲတစ်ခု ဖြစ်ဖို့အတွက်ဆိုရင် ပြည့်စုံရမယ့် အခြေခံလိုအပ်ချက်တွေနဲ့ စံနှုန်းသတ်မှတ်ချက်တွေရှိပါတယ်။ အဲဒါတွေကတော့.....

- ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ ဥပဒေတွေဟာ တရားမျှတမှုရှိရပါမယ်။
- ရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင်ဟာလည်း အာဏာရပါတီနဲ့ အစိုးရအဖွဲ့ရဲ့ ဩဇာလွှမ်းမိုးမှုတွေကနေ လွတ်ကင်းပြီး ဘက်လိုက်မှုတွေလည်း ကင်းရှင်းရပါမယ်။
- ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင် အဆင့်ဆင့်တွေကို အများက ယုံကြည်ကိုးစားရတဲ့ လူတွေနဲ့ ဖွဲ့စည်းထားရပါမယ်။
- အရွယ်ရောက်ပြီးတဲ့သူတိုင်း ကျား၊ မ မရွေး မဲပေးပိုင်ခွင့်ရှိရပါမယ်။
- မြိမ်းခြောက်မှုတွေ၊ ကန့်သတ်ချုပ်ချယ်မှုတွေ မခံရဘဲနဲ့ လုံလောက်တဲ့ မဲဆွယ်စည်းရုံးခွင့်၊ ရန်ပုံငွေ ရှာဖွေခွင့်၊ လူထုအစည်းအဝေး ကျင်းပခွင့်တွေကို နိုင်ငံရေးပါတီတိုင်း ရရှိရပါမယ်။
- ပါတီတိုင်းက ပြည်သူပိုင်သတင်းစာ၊ တီဗွီ၊ ရေဒီယိုလိုင်းတွေကို ညီတူညီမျှ အသုံးပြုခွင့်ရှိရပါမယ်။
- ပြည်သူပိုင်ဘဏ္ဍာငွေကြေး၊ အဆောက်အဦနဲ့ ဌာနဆိုင်ရာ လုပ်ပိုင်ခွင့်တွေကို အလွဲသုံးစားလုပ်ပြီး ပါတီတစ်ခုတည်းကို မျက်နှာသာပေးတာမျိုး မလုပ်ရပါဘူး။
- မဲဆန္ဒရှင်တွေက ဘယ်သူကိုမှ ကြောက်ရွံ့နေစရာမလိုဘဲ လွတ်လွတ်လပ်လပ်နဲ့ ဆန္ဒမဲပေးနိုင်ရပါမယ်။
- မဲဆန္ဒရှင်တွေ ဘေးကင်းလုံခြုံစွာနဲ့ မဲပေးနိုင်ဖို့အတွက် စီစဉ်ဆောင်ရွက်ထားရပါမယ်။

- မဲဆန္ဒရှင်တွေက ကိုယ်စားလှယ်လောင်းတွေ၊ ပါတီတွေနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ သတင်းအချက်အလက်တွေကို သိရှိခွင့်ရဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။ မဲပေးပုံပေးနည်းတွေကိုလည်း ကောင်းကောင်း သိနားလည်နေရပါမယ်။
- ရွေးကောက်ပွဲနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ လုပ်ငန်းတွေအားလုံးကို ပွင့်လင်းမြင်သာစွာ လုပ်ဆောင်ကြရပါမယ်။ ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင် အဆင့်ဆင့်နဲ့ မဲရုံးမှူးတွေကို ဘယ်လို ရွေးချယ်ကြသလဲ ဆိုတာကိုလည်း သိရှိကြရပါမယ်။
- နိုင်ငံတကာနဲ့ ပြည်တွင်း လေ့လာစောင့်ကြည့်သူတွေက မဲပေးမှုဖြစ်စဉ် အစအဆုံးကို လွတ်လပ်စွာ စောင့်ကြည့်ခွင့် ရှိရပါမယ်။ မဲတွေကို ရေတွက်ကြတဲ့ အခါမှာလည်း စောင့်ကြည့်ခွင့် ရရှိရပါမယ်။
- ရွေးကောက်ပွဲနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ မဲသမားတွေ၊ ရာဇဝတ်မှုတွေနဲ့ အငြင်းပွားမှုတွေကို အရေးယူ ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ပေးမယ့် ခိုင်မာတဲ့ ဥပဒေမူဘောင်တွေနဲ့ ဘက်လိုက်မှုကင်းတဲ့ တရားရုံးတွေလည်း ရှိဖို့လိုအပ်ပါတယ်။

အဲဒီအချက်တွေနဲ့ ပြည့်စုံတယ်ဆိုရင်တော့ လွတ်လပ်သန့်ရှင်းတဲ့ ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်တယ်ဆိုပြီး ပြည်သူတွေကသာမက နိုင်ငံရေးပါတီတွေကရော နိုင်ငံတကာကပါ သတ်မှတ်ကြမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

တရားဥပဒေစိုးမိုးမှု အားနည်းသေးတဲ့ ဒီမိုကရေစီ အသွင်ကူးပြောင်းစ နိုင်ငံတွေမှာ လွတ်လပ်ပြီး တရားမျှတတဲ့ ရွေးကောက်ပွဲတွေကို ငြိမ်းငြိမ်းချမ်းချမ်းနဲ့ ကျင်းပနိုင်ဖို့ဆိုတာ ထင်သလောက် မလွယ်ကူလှပါဘူး။ ရွေးကောက်ပွဲတွေ မကျင်းပခင်နဲ့ မဲပေးတဲ့နေ့မှာ တဘက်နဲ့တဘက် အချင်းများမှုတွေ၊ အကြမ်းဖက်မှုတွေ၊ သွေးထွက်သံယိုတိုက်ခိုက်မှုတွေ၊ အပြန်အလှန်စွပ်စွဲ ပြောဆိုမှုတွေ၊ ကောလာဟလတွေ ဖြစ်ပွားနိုင်ပါတယ်။ ဒါတွေကို ထိထိရောက်ရောက်နဲ့ အချိန်မီပြေလည်အောင် ဖြေရှင်းနိုင်ဖို့အတွက် ဒေသခံ လူမှုအဖွဲ့အစည်းတွေ၊ အများယုံကြည်မှုရှိတဲ့ ရပ်မိရပ်ဖတွေ၊ ပါတီတွေက ကိုယ်စားလှယ်တွေ၊ ရွေးကောက်ပွဲတာဝန်ရှိသူတွေနဲ့ လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့တွေ အတူပူးပေါင်းပြီး ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ကြဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။ အချင်း

များမှုတွေကို ချက်ခြင်း ဖြေရှင်းပေးနိုင်မယ့် အစီအစဉ်တွေကိုလည်း ကြိုတင်ပြီး ချမှတ်ထား ဖို့လိုပါတယ်။

အခန်း (၃)

မဲဆန္ဒရှင်များ

ဥပဒေပြုလွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်တွေကို ရွေးကောက် တင်မြှောက်ဖို့အတွက် မဲ ဆန္ဒရှင် ပြည်သူတွေဟာ ဥပဒေအရ အရည်အချင်းတွေနဲ့ ပြည့်စုံသူတွေဖြစ်ဖို့ လိုအပ်ပါ တယ်။ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံအသီးသီးမှာ နိုင်ငံရဲ့ အခြေအနေနဲ့ လိုက်လျောညီထွေဖြစ်တဲ့ ဥပဒေတွေ ပြဋ္ဌာန်းပြီး မဲဆန္ဒပေးခွင့်ရသူတွေရဲ့ အရည်အချင်းတွေကို သတ်မှတ်ကြလေ့ရှိပါတယ်။ ဒါ ကြောင့်လဲ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံရဲ့ ဥပဒေဟာ တခြားနိုင်ငံရဲ့ ဥပဒေတွေနဲ့ မတူညီကြပါဘူး။ မဲပေး ခွင့်ရတဲ့ မဲဆန္ဒရှင်တွေရဲ့ အရည်အချင်းနဲ့ အသက်အရွယ်တွေဟာလဲ နိုင်ငံအလိုက် သီးခြားစီ သတ်မှတ်ထားလေ့ရှိပါတယ်။

မဲပေးခွင့်ရှိသူများ

မြန်မာနိုင်ငံမှာတော့ ကျား/မ မရွေး၊ ဘာသာ မရွေး၊ အောက်ဖော်ပြပါ အရည်အချင်းတွေ နဲ့ ပြည့်စုံသူတိုင်း မဲပေးပိုင်ခွင့်ရှိပါတယ်။

- ရွေးကောက်ပွဲတွေ ကျင်းပတဲ့နေ့မှာ အသက်(၁၈) နှစ်ပြည့်ပြီးသူ။
- နိုင်ငံသား၊ ဧည့်နိုင်ငံသား၊ နိုင်ငံသားပြုခွင့်ရသူ (သို့) ယာယီ သက်သေခံလက် မှတ်ကိုင်ဆောင်ထားသူ။
- သက်ဆိုင်ရာ မဲဆန္ဒနယ်မြေတွေရဲ့ မဲဆန္ဒရှင်စာရင်းမှာ ပါဝင်သူ။

မဲပေးခွင့်မရရှိသူများ

- သာသနာ့ဝန်ထမ်းတွေ
- ထောင်ဒဏ်ပြစ်ဒဏ် ကျခံနေရတဲ့သူတွေ
- စိတ်ပေါ့သွပ်နေတဲ့သူတွေ
- ရွေးကောက်ခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေတွေနဲ့ တားမြစ်ခံထားရသူတွေ
- လူမွဲအဖြစ် ဆုံးဖြတ်ကြေညာခံထားရခြင်းမှ လွတ်မြောက်ခွင့်မရသေးသူတွေ
- နိုင်ငံခြားသား (သို့) နိုင်ငံခြားသားအဖြစ်ခံယူထားသူတွေ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါပေမယ့် ပြစ်ဒဏ်မကျခံရသေးတဲ့ အချုပ်သားတွေကတော့ မဲပေးခွင့် ရရှိပါတယ်။

မဲဆန္ဒရှင်တွေရဲ့ ရပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးများ

ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံအားလုံးနီးပါးက မဲဆန္ဒရှင်ပြည်သူတွေမှာ မဲဆန္ဒပေးတာနဲ့ ပတ်သက်

ပြီး အခွင့်အရေးတွေနဲ့ ရပိုင်ခွင့်တွေရှိပါတယ်။ မဲဆန္ဒရှင်တွေမှာ...

- လျှို့ဝှက် မဲဆန္ဒပေးပိုင်ခွင့်
- ဘယ်သူကိုမျှ ကြောက်စရာမလိုဘဲ ကိုယ်ကြိုက်နှစ်သက်တဲ့ ပါတီကို မဲပေးနိုင်ခွင့်
- ပုံမှန်ကျင်းပလေ့ရှိတဲ့ လွတ်လပ်ပြီး သန့်ရှင်းတဲ့ ရွေးကောက်ပွဲတိုင်းမှာ မဲပေးခွင့်
- ပါတီတိုင်းရဲ့ အမြင် သဘောထားတွေ၊ မူဝါဒတွေ၊ သတင်းအချက်အလက်တွေနဲ့ ကြေငြာချက်တွေကို သိရှိပိုင်ခွင့်ရှိပါတယ်။ ဒါမှသာ ပြည်သူတွေက သိနားလည်မှုအပြည့်နဲ့ ရွေးချယ်ပြီး မဲဆန္ဒပေးနိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါ့ကြောင့် သတင်းမီဒီယာတွေဖြစ်တဲ့ သတင်းစာ၊ ရေဒီယို၊ မဂ္ဂဇင်းနဲ့ ရုပ်မြင်သံကြားလိုင်းတွေမှာ ပါတီတိုင်းက သူတို့ရဲ့ အမြင်သဘောထားတွေကို တင်ပြစည်းရုံးခွင့် ရရှိသင့်ပါတယ်။

မဲဆန္ဒရှင်တစ်ယောက်၏ လုပ်ဆောင်နိုင်မှုများ

နိုင်ငံသားတစ်ယောက်အနေနဲ့ ရွေးကောက်ပွဲတွေမှာ မဲပေးတာအပြင် တခြားလုပ်ဆောင်နိုင်တာတွေ အများကြီးရှိနေပါသေးတယ်။ အဲဒါတွေကတော့....

- ရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင်အဖွဲ့ခွဲ အဆင့်ဆင့်တွေမှာ ကော်မရှင်အဖွဲ့ဝင်၊ မဲရုံမှူး၊ မဲရုံအကူစတဲ့ တာဝန်တွေကို ထမ်းဆောင်နိုင်ပါတယ်။
- ရွေးကောက်ပွဲ စောင့်ကြည့် လေ့လာသူအဖြစ်နဲ့လည်း ရွေးကောက်ပွဲတွေမှာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်ပါတယ်။
- မဲသမားတွေဖြစ်တဲ့ မဲခိုးတာတွေ၊ မဲမပေးနိုင်အောင် တားဆီးတာတွေ၊ လူတစ်ယောက်က တစ်ကြိမ်ထက်ပိုပြီး မဲပေးတာတွေ၊ လက်နက်နဲ့ ခြိမ်းခြောက်ပြီး မဲပေးခိုင်းတာတွေ၊ ပိုက်ဆံပေးပြီး မဲဝယ်တာတွေ၊ မဲလိမ်ပြီး ရေတွက်တာတွေ၊ ရွေးကောက်ပွဲနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ အကြမ်းဖက်တာတွေကို ပြည်တွင်းက ရွေးကောက်ပွဲစောင့်ကြည့်သူတွေ၊ သတင်းမီဒီယာတွေ၊ အစိုးရအာဏာပိုင်တွေနဲ့ ရဲတပ်ဖွဲ့ကို သတင်းပေး တိုင်ကြားနိုင်ပါတယ်။

"မဲများ ရေတွက်ချိန်တွင် အသိသက်သေအဖြစ် ဆောင်ရွက်နိုင်ပါတယ်။"

- ကိုယ့်ရဲ့မိသားစုဝင်တွေနဲ့ တခြားအိမ်နီးနားချင်း မိတ်ဆွေတွေကိုလည်း မဲစာရင်း သွင်းကြဖို့နဲ့ မဲသွားပေးကြဖို့ တိုက်တွန်းပြောဆိုနိုင်ပါတယ်။
- နောက်ပြီး မဲပေးဖို့ အခက်အခဲရှိတဲ့ စာမတတ်သူတွေနဲ့ သက်ကြီးရွယ်အို မသန်မစွမ်း တွေကို မဲပေးတဲ့နေရာမှာ အကူအညီပေးနိုင်ပါတယ်။
- မဲတွေကို ရေတွက်ကြတဲ့ အချိန်မှာလည်း အသိသက်သေ တစ်ဦးအဖြစ်နဲ့ စောင့်ကြည့်နိုင်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် ရွေးကောက်ပွဲတွေကို သန့်ရှင်းဖို့၊ တရားမျှတဖို့အတွက် လုပ်ဆောင်ကြတဲ့ နေရာမှာ မဲဆန္ဒရှင်တွေရဲ့တာဝန်နဲ့ဝတ္တရားတွေဟာ အရမ်းအရေးကြီးတယ်ဆိုတာကို မမေ့သင့်ပါဘူး။

စောင့်ကြည့်လေ့လာသူများ

ဒီမိုကရေစီစနစ်ကို စတင်ကျင့်သုံးစ(သို့) အသွင်ကူးပြောင်းစ နိုင်ငံတွေရဲ့ရွေးကောက်ပွဲတွေဟာ လွတ်လပ်ပြီး တရားမျှတဖို့ဆိုတာ အလွယ်တကူ မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။ ရွေးကောက်ပွဲနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ အသိပညာပေးမှုတွေကို လုပ်ဆောင်ကြမယ့် အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းတွေ လိုအပ်ပါတယ်။ ဒါ့အပြင် မဲဆန္ဒရှင်စာရင်းပြုစုတာ မှန်ကန်ပြည့်စုံမှု ရှိ မရှိ၊ မဲပေးတဲ့အခါ လွတ်လပ်မှု ရှိ မရှိ၊ မဲရေတွက်တဲ့အခါမှာ မှန်ကန်မှု ရှိ မရှိနဲ့ ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်တွေ မှန်ကန်မှု ရှိ မရှိ စတဲ့ ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်စဉ်တွေကို စောင့်ကြည့်လေ့လာကြမယ့် စောင့်ကြည့်လေ့လာသူတွေလည်း မရှိမဖြစ် လိုအပ်ပါတယ်။ ဒါ့ကြောင့် မဲပေးနေကြတဲ့ အချိန်အတော်အတွင်း မဲရုံအတွင်းနဲ့ အနီးတဝိုက်မှာ မဲရုံတာဝန်ရှိတဲ့သူတွေအပြင် တခြားသူတွေလည်း ရှိနေတတ်ပါတယ်။ သူတို့တွေကတော့.....

- (၁) နိုင်ငံရေးပါတီများရဲ့ မဲရုံကိုယ်စားလှယ်တွေ
- (၂) ပြည်တွင်းစောင့်ကြည့်လေ့လာသူတွေ
- (၃) နိုင်ငံတကာက စောင့်ကြည့်လေ့လာတဲ့သူတွေနဲ့

(၄) သတင်းမီဒီယာသမားတွေပဲဖြစ်ပါတယ်။

(၁) နိုင်ငံရေးပါတီများရဲ့ မဲရုံကိုယ်စားလှယ်

မဲရုံအတွင်းမှာ မဲဆန္ဒရှင်တွေ မဲပေးကြတာနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ပြဿနာတွေ၊ အဆင်မပြေမှုတွေ ရှိတတ်ပါတယ်။ အဲဒီပြဿနာတွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီး တွေ့ရှိတာတွေကို ပါတီကိုယ်စားလှယ်တွေက မဲရုံတာဝန်ရှိတဲ့သူတွေကို တင်ပြရမယ့် တာဝန်ရှိပါတယ်။ ပါတီကစေလွှတ်ထားတဲ့ မဲရုံကိုယ်စားလှယ်တွေရဲ့ တင်ပြချက်တွေဟာ သူတို့ပါတီတစ်ခုတည်းရဲ့ အကျိုးစီးပွားကို ကာကွယ်ဖို့အတွက်ပဲ ဖြစ်နိုင်တာကိုတော့ သတိပြုသင့်ပါတယ်။

(၂) ပြည်တွင်းစောင့်ကြည့်လေ့လာသူများ

ပါတီတွေရဲ့ မဲရုံကိုယ်စားလှယ်တွေ တင်မကပဲ တခြားလွတ်လပ်တဲ့ ပြည်တွင်းရွေးကောက်ပွဲ စောင့်ကြည့်သူတွေနဲ့ အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းတွေလည်း ရှိနိုင်ပါတယ်။ သူတို့က ရွေးကောက်ပွဲမှာ မဲပေးနေကြတာတွေကို လေ့လာပြီး တွေ့ရှိချက်တွေဖြစ်တဲ့ အဆင်မပြေမှုတွေ၊ အားနည်းချက်တွေနဲ့ မသမာမှုတွေကို ရွေးကောက်ပွဲနဲ့ ပတ်သက်တဲ့သူတွေနဲ့ ပြည်သူလူထုကို တင်ပြအစီရင်ခံမှုတွေ ပြုလုပ်လေ့ရှိပါတယ်။

ပြည်တွင်း ရွေးကောက်ပွဲ စောင့်ကြည့်သူတွေ ဆိုတာကလည်း ရွေးကောက်ပွဲတွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီး အသေအချာ သင်ကြားထားကြတဲ့ သာမန်နိုင်ငံသားတွေပါပဲ။ သူတို့တွေဟာ ဘက်လိုက်မှု ကင်းကြရပြီး ဘယ်ပါတီ၊ ဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်ကိုမှလည်း မျက်နှာသာမပေးရပါဘူး။ ရွေးကောက်ပွဲစောင့်ကြည့်သူတွေဆိုတာ ရွေးကောက်ပွဲမှာ ဘယ်သူတွေ အရွေးချယ်ခံရသလဲ ဆိုတာထက် ရွေးကောက်ပွဲတစ်ခုလုံးရဲ့ ဖြစ်စဉ်တွေကိုပဲ အလေးထားပြီး စောင့်ကြည့်လေ့လာကြသူတွေပဲဖြစ်ပါတယ်။

"မဲရုံတွေမှာ ရွေးကောက်ပွဲစောင့်ကြည့်သူတွေ ရှိနေတတ်ပါတယ်။"

(၃) နိုင်ငံတကာ စောင့်ကြည့်လေ့လာသူများ

တချို့မဲရုံတွေမှာ နိုင်ငံတကာက ရွေးကောက်ပွဲ စောင့်ကြည့်လေ့လာသူတွေလည်း ရှိနေတတ်ပါတယ်။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လေ့လာသူတွေကလည်း ဘက်လိုက်မှုတွေ ကင်းရပါတယ်။ နောက်ပြီး ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်တွေက တရားဝင်ဖိတ်ကြားမှသာ လာရောက်လေ့လာခွင့်ရကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပတဲ့နေ့ပြီးရင် သူတို့ကလည်း သူတို့တွေရဲ့ လေ့လာတွေ့ရှိမှုတွေကို သတင်းထုတ်ပြန်တာတွေ လုပ်တတ်ကြပါတယ်။

(၄) သတင်းမီဒီယာသမားများ

ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပတဲ့နေ့မှာ သတင်းမီဒီယာသမားတွေလည်း မဲရုံတွေရဲ့အနီးအနားမှာ ရှိတတ်ကြပါတယ်။ သူတို့တွေလည်း မဲပေးတာကို စောင့်ကြည့်ပြီး ထူးခြားတဲ့ သတင်းတွေကို ရယူကြမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ သူတို့ကိုလည်း သွားရောက်ပြီး တိုင်ကြားတာတွေ၊ သတင်းပေးတာတွေ ပြုလုပ်နိုင်ကြပါတယ်။

စောင့်ကြည့်လေ့လာသူများ၏ အခန်းကဏ္ဍ

စောင့်ကြည့်လေ့လာသူတွေ ရှိနေရုံလောက်နဲ့တော့ ကြိုတင်ပြီး အသေအချာ ကြံစည်ထားတဲ့ မဲသမားတွေ၊ ခြိမ်းခြောက်ပြီး မဲပေးခိုင်းတာတွေနဲ့ ရွေးကောက်ပွဲနဲ့ပတ်သက်တဲ့ အကြမ်းဖက်မှုတွေ လုံးဝကင်းမဲ့ပြီလို့ မဆိုနိုင်သေးပါဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ အဲဒီလိုဥပဒေမဲ့ ဖောက်ဖျက်ကျူးလွန်မှုတွေကို အာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းတွေ၊ ရွေးကောက်ပွဲတာဝန်ရှိသူတွေ၊ လုံခြုံရေးတာဝန်ရှိသူတွေနဲ့ နိုင်ငံရေးပါတီတွေ ကိုယ်တိုင်က ကြိုတင်အကွက်ချပြီး ကျူးလွန်နိုင်လို့ပါပဲ။ စောင့်ကြည့်လေ့လာသူတွေအနေနဲ့ အဲဒီလို ကျူးလွန်မှုတွေကို မဖြစ်ပွားအောင်လို့ မတားဆီးနိုင်ပေမယ့် လျော့နည်းသွားအောင်လို့တော့ လုပ်ဆောင်နိုင်ပါတယ်။ နောက်ပြီး အဲဒီလို ရွေးကောက်ပွဲမသမားတွေကို အများပြည်သူတွေ သိအောင်လို့ ဖော်ထုတ်တင်ပြနိုင်ပါတယ်။ စောင့်ကြည့်လေ့လာသူ သုံးမျိုးစလုံးက ရွေးကောက်ပွဲတွေ သန့်ရှင်းဖို့၊ လွတ်လပ်ဖို့နဲ့ တရားမျှတဖို့အတွက် လုပ်ဆောင်ကြတဲ့နေရာမှာ အဖက်ဖက်ကနေ အကူအညီတွေပေးကြပါတယ်။ ရွေးကောက်ပွဲအပြီးမှာ ထုတ်ပြန်တဲ့ စောင့်ကြည့်လေ့လာသူတွေရဲ့ အကြံပြုတာတွေ၊ သုံးသပ်တာတွေနဲ့ ထောက်ပြဝေဖန်တာတွေဟာ နောင်မှာ ကျင်းပမယ့် ရွေးကောက်ပွဲတွေ တရားမျှတသန့်ရှင်းဖို့အတွက် အထောက်အကူ ဖြစ်စေပါတယ်။

မဲဆန္ဒရှင်တစ်ယောက်အနေနဲ့ မဲပေးတဲ့နေ့မှာ ပြဿနာတစ်ခု၊ မသမားတစ်ခုကို တွေ့ရင် ဒါမှမဟုတ် ရွေးကောက်ပွဲမတိုင်ခင် ရက်တစ်ပတ်နှစ်ပတ်ကတည်းက မဲစာရင်းမသမာ

မှုတွေ၊ မဲဝယ်တာတွေကို တွေ့ရင် ပြည်တွင်းရွေးကောက်ပွဲစောင့်ကြည့်တဲ့ အဖွဲ့တွေထဲကမှ ကိုယ်ယုံကြည်ရတဲ့၊ လေးစားရတဲ့ အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ကို သတင်းပေးပြီး တိုင်ကြားသင့်ပါတယ်။

အခန်း (၄)

မဲပေးခြင်း

ရွေးကောက်ပွဲတွေမှာ မဲပေးတာဟာ နိုင်ငံသားတစ်ဦးအနေနဲ့ နိုင်ငံ့တာဝန်ကို ထမ်းဆောင်ခွင့်ရတာပါပဲ။ မိမိတို့ပိုင်တဲ့ အာဏာကို တခြားသူတစ်ပါးကို လွှဲအပ်တဲ့ ရွေးကောက်ပွဲတွေဟာ သေရေးရှင်ရေးတမျှ အရေးကြီးပါတယ်။ မဲဆန္ဒပေးနိုင်တဲ့အာဏာကို အကောင်းဆုံးနဲ့ တန်ဖိုးအရှိဆုံးဖြစ်အောင်လို့ အသုံးချတတ်ရပါမယ်။ ကိုယ့်ရဲ့ ကိုယ်ပိုင်မဲဆန္ဒကို ပိုက်ဆံနဲ့ရောင်းစားတာ၊ အဂတိလိုက်စားပြီး မဲဆန္ဒပေးတာတွေဟာ ပြည်သူတွေရဲ့တာဝန်ပျက်ကွက်တာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ နောက်ပြီး ပြည်သူတချို့က မအားလို့၊ ကြောက်လို့၊ မဲပေးချင်တဲ့ စိတ်ဆန္ဒမရှိလို့ဆိုပြီး ရှောင်ဖယ်နေတတ်ကြပါသေးတယ်။ ဒီလို မဲဆန္ဒမပေးပဲ ရှောင်လွှဲနေတာဟာ ပြည်သူပြည်သားတွေရဲ့ တာဝန်တွေကို မကျေပွန်ရာ ရောက်ပါတယ်။

မဲဆန္ဒပေးတာဟာ ဒီမိုကရေစီစနစ်ရဲ့ အသက်ပဲဖြစ်ပါတယ်။ မဲပေးတာကို ကောင်းကောင်းအသုံးချတတ်ရင် ယဉ်ကျေးတဲ့၊ ကောင်းမွန်တဲ့ အစိုးရကိုယ်စားလှယ်တွေကို ရနိုင်ပါတယ်။ အသုံးမချတတ်ရင်တော့ ညံ့ဖျင်းတဲ့၊ အသုံးမကျတဲ့ ကိုယ်စားလှယ်တွေကိုပဲ ရမှာပါ။ ကိုယ်စားလှယ်တွေရဲ့ အရည်အသွေး ညံ့ဖျင်းခဲ့ရင်တော့ ကောင်းမွန်တဲ့အစိုးရ၊ ကောင်းမွန်တဲ့အုပ်ချုပ်မှုကို မရနိုင်တော့ပါဘူး။ အုပ်ချုပ်မှု စီမံခန့်ခွဲမှု ညံ့ဖျင်းခဲ့ရင်တော့ တိုင်းပြည်နဲ့လူမျိုးကိုပါလာပြီး ထိခိုက်နိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် တိုင်းပြည်တစ်ပြည်ရဲ့ တိုးတက်မှု၊ ဆုတ်ယုတ်မှုတွေဟာ ပြည်သူလူထုရဲ့ မဲပေးပုံပေးနည်းပေါ်မှာပဲ မူတည်ပါတယ်။ တစ်ချို့ နိုင်ငံတွေမှာ ဆိုရင် မဲပေးဖို့ တစ်ကြိမ်ပျက်ကွက်ခဲ့တဲ့ နိုင်ငံသားတွေကို နောက်ထပ်တစ်ကြိမ် မဲပေးခွင့်မပြု

တော့ပါဘူး။ မဲပေးတာ၊ မဲမပေးဘဲနေတာတွေဟာ နိုင်ငံသားတွေရဲ့ သီးခြားလွတ်လပ်ခွင့်ပါ
ပဲ။ ဒါပေမယ့် ကိုယ်က မဲသွားမပေးဘူးဆိုရင် ကိုယ့်ရဲ့မဲဆန္ဒကို တစ်ခြားမသမာတဲ့သူတွေက
ကိုယ်စားပေးပြီး မဲသမာမှုတွေ ပြုလုပ်နိုင်တဲ့ အန္တရာယ်တွေ ရှိနေပါတယ်။ တတ်နိုင်ရင်
တော့ ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ မဲသွားပေးပြီး ကိုယ်နှစ်သက်တဲ့ ကိုယ်စားလှယ်တွေကို ရွေးချယ်
ကြတာ အကောင်းဆုံးပါပဲ။

လျှို့ဝှက်ဆန္ဒမဲပေးခြင်း

လျှို့ဝှက်ဆန္ဒမဲပေးတယ်ဆိုတာ ကိုယ်မဲပေးခဲ့တဲ့ပါတီနဲ့ ကိုယ်စားလှယ်လောင်းတွေကို ကိုယ်ကလွဲပြီး တခြားဘယ်သူမှ မသိနိုင်တာကို ဆိုလိုတာပါ။ ကိုယ်က ဘယ်သူ့ကို မဲပေးခဲ့ သလဲဆိုတာ တခြားသူတွေကို ပြန်ပြောပြစရာ မလိုပါဘူး။ ကိုယ်ကသာ ပြန်မပြောချင်ရင် ရဲ့ စစ်တပ်နဲ့ အစိုးရတာဝန်ရှိတဲ့သူတွေ မဆိုထားနဲ့ ကိုယ့်ရဲ့မိသားစုဝင်တွေကိုတောင် မပြောပြ ချင်လည်း ရပါတယ်။ ဘယ်သူမှ မမြင်တွေ့ရအောင် စီမံထားတဲ့ နေရာတွေမှာ မဲပေးကြရ တာပါ။ ဒါကြောင့် ကိုယ်မဲပေးနေတာကို ဘယ်သူကမှလာပြီး ကြည့်လို့မရပါဘူး။ ကိုယ်မဲပေး နေတာကို မဲရုံမှူးနဲ့ မဲရုံတာဝန်ရှိတဲ့သူတွေတောင် လာပြီး ကြည့်ရှုခွင့်မရှိပါဘူး။ လျှို့ဝှက်မဲ ဆန္ဒပေးတာကို အနှောက်အယှက်ပြုနေတဲ့သူတွေ ရှိခဲ့ရင်လည်း မဲရုံမှူးတွေကို သွားရောက် ပြီး တိုင်ကြားနိုင်ပါတယ်။

တည်ငြိမ်အေးချမ်းမှု အားနည်းသေးတဲ့ဒေသတွေမှာ ဒေသဆိုင်ရာ အာဏာပိုင်တချို့ နဲ့ လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့တွေက သူတို့နဲ့ပတ်သက်မှုရှိတဲ့ ကိုယ်စားလှယ်လောင်းကို ထောက် ခံမဲပေးဖို့အတွက် လက်နက်အားကိုးနဲ့ ခြိမ်းခြောက်လေ့ရှိပါတယ်။ သူတို့ထောက်ခံတဲ့ ကိုယ် စားလှယ်ကို ထောက်ခံမဲ မပေးရင် ဘာလုပ်ဖြစ်မယ်၊ ညာလုပ်မယ်ဆိုပြီးတော့လည်း ဖိအား တွေ ပေးတတ်ကြပါတယ်။ မျိုးနွယ်စုခေါင်းဆောင်တွေ၊ ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်တွေက လည်း သူတို့နဲ့ နီးစပ်တဲ့ ပါတီတွေကို မဲပေးဖို့အတွက် အမိန့်ပေးခိုင်းစေတတ်ကြပါတယ်။ တ ကယ်တော့ ကိုယ်က ဘယ်သူ့ကို မဲပေးခဲ့တယ်ဆိုတာ တခြားလူတွေ လုံးဝမသိရှိနိုင်ပါဘူး။ မဲ

တွေကိုလည်း အားလုံးရောထွေးပြီးမှ ရေတွက်ကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဘယ်သူ့ကိုမှ ကြောက်နေစရာမလိုပဲ ကိုယ်နှစ်သက်တဲ့ ကိုယ်စားလှယ်ကို လွတ်လွတ်လပ်လပ်နဲ့ ရွေးချယ် နိုင်ပါတယ်။

ကြိုတင်မဲပေးခြင်း

ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပတဲ့နေ့မှာ မဲဆန္ဒနယ်ရဲ့ အပြင်ဒေသတွေမှာ ရောက်ရှိနေတဲ့ တပ်မတော်သားတွေနဲ့ အတူနေမိသားစုတွေ၊ တက္ကသိုလ်တက်နေတဲ့ ကျောင်းသားတွေ၊ ဆေးရုံတက်နေတဲ့သူတွေနဲ့ အချုပ်သားတွေအနေနဲ့ ရွေးကောက်ပွဲတွေမှာ ကြိုတင်မဲတွေကို ပေးနိုင်ပါတယ်။

နောက်ပြီး ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပတဲ့နေ့မှာ မဲရုံကိုလာပြီး ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ မဲပေး နိုင်တဲ့ နာမကျန်းတဲ့သူတွေ၊ အသက်အရွယ်ကြီးရင့်သူတွေ၊ မသန်စွမ်းသူတွေနဲ့ ရွေးကောက် ပွဲကျင်းပတဲ့နေ့မှာ တခြားအရပ်ဒေသတွေကို သွားရောက်တာဝန် ထမ်းဆောင်ကြရမယ့် နိုင်ငံ ဝန်ထမ်းတွေ၊ ရဲတပ်ဖွဲ့ဝင်တွေနဲ့ တပ်မတော်သားတွေလည်း ကြိုတင်မဲတွေ ပေးခွင့်ရရှိကြပါ တယ်။ နိုင်ငံသားတွေရဲ့ မဲပေးခွင့်အခွင့်အရေးတွေကို အပြည့်အဝ အသုံးချနိုင်စေဖို့အတွက် ပြည်သူတွေကို အဲ့ဒီလို ကြိုတင်မဲပေးခွင့် ပေးထားတာဖြစ်ပါတယ်။

နိုင်ငံသားတွေအနေနဲ့ ဘာကြောင့် ရွေးကောက်ပွဲတွေမှာ မဲပေးရတာလဲ ဆိုတာကိုလည်း သိထားရပါမယ်။ ပြည်သူတွေအနေနဲ့ မဲပေးတာကို ကောင်းကောင်းအသုံးချပြီး.....

- နိုင်ငံရေးအရ ကိုယ်ကြိုက်နှစ်သက်တာတွေကို ငြိမ်းချမ်းစွာနဲ့ ဖော်ထုတ်ပြသနိုင်ပါ တယ်။
- မဲပေးတာကို အသုံးချပြီး ကိုယ့်ဘဝနဲ့ ကိုယ့်ပတ်ဝန်းကျင်မှာ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ အရေးအ ရာကိစ္စတွေကို ဖန်တီးချယ်လှယ်နိုင်ပါတယ်။
- ကိုယ်စားလှယ်တွေကနေတစ်ဆင့် ကိုယ့်ရဲ့အကျိုးစီးပွားတွေကို ဖော်ဆောင်ပေးမယ့် အစိုးရအဖွဲ့ကို ရွေးချယ်နိုင်ပါတယ်။

- မကြိုက်နှစ်သက်တော့တဲ့ ကိုယ်စားလှယ်တွေကိုလည်း ရာထူးကနေ ပြန်ပြီးတော့ ဖယ်ရှားပစ်နိုင်ပါတယ်။
- လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာကို ဘယ်သူတွေက ကျင့်သုံးသင့်တယ်ဆိုတာကို ငြိမ်းချမ်းတဲ့နည်း နဲ့ ဆုံးဖြတ်ပေးနိုင်ပါတယ်။
- ဒီမိုကရေစီဖြစ်စဉ်တွေမှာ ဘယ်လောက်အထိ စိတ်ပါဝင်စားသလဲဆိုတာကို မဲပေးခြင်းအားဖြင့် ပြသနိုင်ပါတယ်။
- နိုင်ငံသားအခွင့်အရေးတွေကို ကောင်းကောင်းနားလည်ပြီး လက်တွေ့ကျကျလည်း ကျင့်သုံးရာရောက်ပါတယ်။
- နိုင်ငံတော်ရဲ့ အချုပ်အခြာအာဏာကို သာမန်ပြည်သူကသာ ပိုင်ဆိုင်တယ်ဆိုတာကို သက်သေပြရာရောက်ပါတယ်။

မဲပေးမယ့်နေ့မှာ သတိပြုရမယ့်အချက်များ

မဲဆန္ဒရှင် ပြည်သူတွေအနေနဲ့ မဲပေးမယ့်နေ့မှာ သတိပြုရမယ့် အချက်တွေလည်း ရှိပါတယ်။ ဒါတွေကတော့.....

- မဲစာရင်းမှာ ကိုယ့်ရဲ့နာမည် ပါ မပါဆိုတာကို ကြိုပြီး သိအောင်လုပ်ရမယ်။
- မဲစာရင်းမှာ ကိုယ့်နာမည်မပါဘဲ ကျန်ရစ်ခဲ့ရင်လည်း သတ်မှတ်ထားတဲ့ အချိန်အတော် အတွင်း ရပ်/ကျေး ကော်မရှင်မှာ သွားပြီးတင်ပြရမယ်။
- ကိုယ်မဲပေးရမယ့် မဲရုံ ဘယ်နေရာမှာ ရှိတယ်ဆိုတာကိုလည်း ကြိုတင်ပြီး သိအောင် လုပ်ထားဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။
- မနက်(၆)နာရီကနေ ညနေ(၄)နာရီအတွင်း ကြိုက်တဲ့အချိန်မှာ မဲသွားပေးလို့ရတယ်။
- မဲသွားပေးရင် မှတ်ပုံတင်(သို့) ယာယီသက်သေခံလက်မှတ် ပါရမယ်။
- မဲစာရွက်တွေမှာ မဲရုံမှူးလက်မှတ်နဲ့ ကော်မရှင်တံဆိပ်တွေ ပါရမယ်။
- မဲစာရွက်တွေကို မပြမဆုတ်ရအောင်လို့ သတိပြုရမယ်။

- မဲစာရွက်တွေ ဆုတ်ပြန်နေခဲ့ရင်လည်း မဲစာရွက်အသစ်နဲ့ ပြန်ပြီးလဲလှယ်ပေးဖို့ မဲရုံ တာဝန်ရှိသူတွေကို ပြောကြားရပါမယ်။
- မိမိဆန္ဒမဲပေးလိုတဲ့ ကိုယ်စားလှယ်လောင်း တစ်ဦးတည်းရဲ့ အမည်နဲ့ ပါတီအမှတ်အ သားဘေးဘက် သတ်မှတ်ထားတဲ့ လေးထောင့်အကွက်ထဲမှာပဲ အမှန် အမှတ်အသား (✓)ကို ထင်ထင်ရှားရှား ရေးသားဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။
- ဆန္ဒမဲပေးတဲ့ အခါမှာလည်း လွှတ်တော်တစ်ရပ်အတွက် ကိုယ်စားလှယ်လောင်း တစ် ဦးတည်းကိုသာ မဲပေးရွေးချယ်ရပါမယ်။
- ဆန္ဒမဲတွေကို လွှတ်တော်သုံးရပ်စလုံးအတွက် ပေးရပါမယ်။
- မဲရုံသတ်မှတ်နေရာအတွင်းမှာ တခြားမဲဆန္ဒရှင်တွေနဲ့ မဲရုံတာဝန်ရှိသူတွေကို အ နှောင့်အယှက်ဖြစ်စေမယ့် အပြုအမူနဲ့ အပြောအဆိုတွေကို ရှောင်ရှားဖို့ လိုအပ်ပါ တယ်။
- မဲပေးဖို့ စောင့်ဆိုင်းနေတဲ့ အချိန်ကာလအတွင်း မဲဆန္ဒရှင်အချင်းချင်း စိတ်ရှည်သည်း ခံဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။

အခန်း (၅)

လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ

(၂၀၀၈) ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ မြန်မာနိုင်ငံမှာ ပြည်ထောင်စုအဆင့် ဥပဒေပြု လွှတ်တော်နှစ်ရပ် ရှိပါတယ်။ ပြည်သူ့လွှတ်တော်နဲ့ အမျိုးသားလွှတ်တော်လို့ ခေါ်ဆိုကြပြီး လွှတ်တော်နှစ်ရပ်လုံးကို ပေါင်းပြီးတော့ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်လို့လည်း ခေါ်ဆိုကြပါ တယ်။

ပြည်သူ့လွှတ်တော်မှာ ကိုယ်စားလှယ်ပေါင်း အယောက်(၄၄၀)ရှိပေမယ့်လို့ အမျိုးသားလွှတ်တော်မှာတော့ ကိုယ်စားလှယ်(၂၂၄)ယောက်ပဲ ရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့် ပေါင်းလိုက်ရင် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်မှာ ကိုယ်စားလှယ် စုစုပေါင်း(၆၆၄)ယောက် ရှိပါတယ်။ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်အားလုံးရဲ့ သက်တမ်းကတော့ ငါးနှစ်ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ပြည်သူ့လွှတ်တော်

ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကို ကိုယ်စားလှယ် စုစုပေါင်းအယောက်(၄၄၀)နဲ့ ဖွဲ့စည်းထားပေမယ့် ပြည်သူ့တွေက ကိုယ်စားလှယ်(၃၃၀)အတွက်ပဲ မဲပေးပြီး ရွေးချယ်ခွင့် ရကြတာပါ။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ကိုယ်စားလှယ်(၄၄၀)ရဲ့ (၂၅)ရာခိုင်နှုန်းဖြစ်တဲ့ ကိုယ်စားလှယ်အယောက်(၁၁၀)ကို ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်က စာရင်းတင်သွင်းထားတဲ့ တပ်မတော်သားကိုယ်စားလှယ်တွေက ရွေးကောက်ပွဲ ဝင်စရာမလိုပဲ အလိုအလျှောက် နေရာယူထားပြီး ဖြစ်လို့ပါပဲ။

မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ မြို့နယ်တိုင်းကို မဲဆန္ဒနယ်တစ်နယ်အဖြစ် သတ်မှတ်ထားပြီး ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးကျစီ ရွေးချယ်ခွင့် ရှိကြပါတယ်။ ဒါကြောင့် မြို့နယ်တစ်မြို့နယ်တိုင်း အတွက် ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် တစ်ဦးပဲရှိတယ်ဆိုတဲ့ သဘောပါပဲ။

အမျိုးသားလွှတ်တော်

အမျိုးသားလွှတ်တော်ကိုတော့ ကိုယ်စားလှယ်(၂၂၄)ယောက်နဲ့ ဖွဲ့စည်းထားပါတယ်။ (၂၅)ရာခိုင်နှုန်းဖြစ်တဲ့ တပ်မတော်သား ကိုယ်စားလှယ်(၅၆)ယောက်ကို ဖယ်ထုတ်လိုက်ရင် ကိုယ်စားလှယ်နေရာ (၁၆၈)နေရာအတွက်ပဲ ပြည်သူလူထုက ရွေးချယ်မဲပေးကြရမှာပါ။ တိုင်းဒေသကြီးနဲ့ ပြည်နယ် တစ်ပြည်နယ်စီကို မဲဆန္ဒနယ်(၁၂)ခုအတွက် ကိုယ်စားလှယ် (၁၂)ယောက် အညီအမျှ သတ်မှတ်ပေးထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် မြို့နယ်တွေ အများကြီးနဲ့ ဖွဲ့စည်းထားတဲ့ တိုင်းနဲ့ပြည်နယ်တွေမှာ ၃မြို့နယ်/၄မြို့နယ်အတွက် အမျိုးသားလွှတ်တော်

ကိုယ်စားလှယ်(၁)ယောက်သာ ရွေးကောက်တင်မြောက်ကြရပါတယ်။ မြို့နယ်အရေအတွက် နည်းပါးတဲ့ ပြည်နယ်နဲ့တိုင်းတွေမှာတော့ မြို့နယ်တစ်မြို့နယ်ကို ကိုယ်စားလှယ်တစ်ယောက်ထက် ပိုပြီး ရွေးကောက်တင်မြောက်ခွင့်ရကြပါတယ်။

တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်

ပြည်ထောင်စုအဆင့် လွှတ်တော်နှစ်ရပ်အပြင် မြို့နယ်တစ်မြို့နယ်ကို မဲဆန္ဒနယ်နှစ်နယ်အဖြစ် သတ်မှတ်ထားပြီး ကိုယ်စားလှယ် တစ်ယောက်စီ ရွေးကောက်တင်မြောက်ခွင့်ရတဲ့ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်တွေလည်း ရှိပါတယ်။ တိုင်းဒေသ/ပြည်နယ်ကြီးရင် ကြီးသလောက် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် လွှတ်တော်တွေမှာ ကိုယ်စားလှယ် အရေအတွက်များပြီး သေးငယ်ရင်တော့ ကိုယ်စားလှယ် အရေအတွက်နည်းမှာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် သာမန်အားဖြင့်ဆိုရင် မဲဆန္ဒရှင်တစ်ယောက်ဟာ ပြည်ထောင်စုအဆင့် လွှတ်တော်နှစ်ရပ်ဖြစ်တဲ့ ပြည်သူ့လွှတ်တော်၊ အမျိုးသားလွှတ်တော်နဲ့ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အဆင့် လွှတ်တော်တွေအတွက် ကိုယ်စားလှယ်သုံးယောက်ကို မဲဆန္ဒပြု ရွေးချယ်ကြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

မဲဆန္ဒရှင်တစ်ယောက်ဟာ ပြည်နယ်အဆင့် အုပ်ချုပ်ခွင့်ရထားပြီးတဲ့ တိုင်းရင်းသားတစ်မျိုးမျိုးထဲက ဖြစ်ပြီး တခြားပြည်နယ်နဲ့ တိုင်းဒေသကြီးမှာ နေထိုင်နေတယ် (ဥပမာ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးမှာ နေထိုင်ကြတဲ့ ရခိုင်နဲ့ ကရင်တိုင်းရင်းသားတွေ)။ လူဦးရေကလည်း တစ်နိုင်ငံလုံးမှာရှိတဲ့ လူဦးရေစုစုပေါင်းရဲ့ ၀.၁ရာခိုင်နှုန်း(လူဦးရေ ၅၀,၀၀၀နဲ့ အထက်)ရှိမယ်ဆိုရင် အဲဒီလို တိုင်းရင်းသားတွေက တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်တွေမှာ တိုင်းရင်းသားလွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးကို ထပ်မံပြီး ရွေးချယ်ခွင့်ရရှိမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီလို တိုင်းရင်းသားမဲဆန္ဒရှင်တွေ အနေနဲ့ကတော့ စုစုပေါင်း မဲလေးမျိုးတောင် ပေးကြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် လွှတ်တော်တွေမှာလည်း ကာကွယ်ရေး ဦးစီးချုပ်က စာရင်း တင်သွင်းထားတဲ့ တပ်မတော်သား ကိုယ်စားလှယ်တွေ (၂၅)ရာခိုင်နှုန်း ပါဝင်ပါသေးတယ်။ အဲဒီ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် လွှတ်တော်တွေရဲ့ ကိုယ်စားလှယ်တွေကတော့ သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်တွေနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ဥပဒေတွေကိုပဲ ပြုလုပ်ပြဋ္ဌာန်း ကြရပါတယ်။

သမ္မတရွေးချယ်တင်မြောက်ရေးအဖွဲ့

မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ အခြေခံဥပဒေအရ နိုင်ငံသားတွေဟာ နိုင်ငံတော်ရဲ့ အမြင့်ဆုံးရာထူး တွေဖြစ်တဲ့ သမ္မတနဲ့ ဒုတိယသမ္မတနှစ်ယောက်ကို မဲပေးပြီး တိုက်ရိုက် ရွေးချယ်ခွင့် မရှိပါ ဘူး။ နိုင်ငံတော်သမ္မတကို သမ္မတရွေးချယ်တင်မြောက်ရေးအဖွဲ့ကပဲ ရွေးချယ်ခန့်အပ်ပါ တယ်။ အဲဒီ သမ္မတ ရွေးချယ်တင်မြောက်ရေးအဖွဲ့ကို အမျိုးသားလွှတ်တော်နဲ့ ပြည်သူ့လွှတ် တော် နှစ်ရပ်စလုံးက လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်တွေအားလုံးနဲ့ ဖွဲ့စည်းထားတာပါ။ အမျိုး သားလွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်အစုအဖွဲ့၊ ပြည်သူ့လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်အစုအဖွဲ့နဲ့ လွှတ် တော်နှစ်ရပ်စလုံးရှိ တပ်မတော်သား ကိုယ်စားလှယ်အစုအဖွဲ့တွေက တစ်စုကို သမ္မတ လောင်းတစ်ယောက်စီ စုစုပေါင်း သမ္မတလောင်း သုံးယောက်ကို အမည်စာရင်း တင်သွင်းရ ပါတယ်။

အဲဒီ သမ္မတလောင်း သုံးယောက်ထဲကမှ တစ်ယောက်ကို ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်အားလုံးပါဝင်တဲ့ သမ္မတရွေးချယ်တင်မြောက်ရေးအဖွဲ့က သမ္မတအဖြစ် ဆန္ဒ မဲပေးပြီး ရွေးချယ်တင်မြောက်ကြပါတယ်။ သမ္မတအဖြစ် ရွေးချယ်တာကို မခံရတဲ့ ကျန် သမ္မတလောင်းနှစ်ဦးကိုတော့ ဒုတိယသမ္မတတွေအဖြစ် ခန့်အပ်ကြပါတယ်။

သမ္မတနဲ့ ဒုတိယသမ္မတတွေရဲ့ သက်တမ်းကတော့ ငါးနှစ်ဖြစ်ပါတယ်။ ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးတွေ၊ ပြည်ထောင်စု ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်၊ ပြည်ထောင်စုရှေ့နေချုပ်၊ ပြည်ထောင် စုတရားသူကြီးချုပ်နဲ့ ပြည်ထောင်စုစာရင်းစစ်ချုပ်တွေကို သမ္မတကပဲရွေးချယ်ပြီး ခန့်အပ်ပါ တယ်။ ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီးတွေရဲ့ ဝန်ကြီးချုပ်တွေနဲ့ အစိုးရအဖွဲ့ဝင် ဝန်ကြီးတွေကိုလဲ

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်တွေက ရွေးချယ်ခွင့်မရကြဘဲ သမ္မတကပဲ တိုက်ရိုက်ခန့်အပ်တာ ဖြစ်ပါတယ်။

လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏ တာဝန်များ

လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်တွေ အနေနဲ့ တိုင်းပြည်နဲ့ လူထုအတွက် အကျိုးမရှိနိုင်တော့တဲ့ ဥပဒေအဟောင်းတွေကို ပြင်ဆင်တာ၊ ဖြည့်စွက်တာနဲ့ အပြီးဖျက်သိမ်းပစ်ပြီး သင့်တော်တဲ့ ဥပဒေအသစ်တွေကို ပြဋ္ဌာန်းရတဲ့ တာဝန်တွေကို ထမ်းဆောင်ကြရပါတယ်။ ဒါ့အပြင် အစိုးရရဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်တွေနဲ့ အားနည်းချက်တွေကို ပြည်သူတွေရဲ့ကိုယ်စား မေးခွန်းထုတ်တာနဲ့ အဆိုပြုချက်တွေ တင်ပြတာတွေကိုလည်း လုပ်ဆောင်ကြရပါတယ်။ ဒါ့ကြောင့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်ဆိုတာ နိုင်ငံသားတွေရဲ့ကိုယ်စား ဥပဒေတွေကို ပြုလုပ်ကြရတဲ့သူတွေပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်တွေအနေနဲ့ လွှတ်တော်အစည်းအဝေးတွေ ရပ်နားထားတဲ့ အချိန်တွေမှာ ကိုယ်ရဲ့ မဲဆန္ဒနယ်မြေတွေကို သွားရောက်ပြီး မဲဆန္ဒနယ်ရဲ့ အခြေအနေ၊ ပြည်သူတွေရဲ့ လိုအပ်ချက်တွေကို သိရှိအောင် ဆောင်ရွက်ကြဖို့ တာဝန်ရှိပါတယ်။ နောက်ပြီး လွှတ်တော်တွင်း ဆောင်ရွက်ခဲ့သမျှကို ပြည်သူလူထုထံ ပြန်လည်ပြီး ရှင်လင်းတင်ပြကြရပါမယ်။ ပြည်သူလူထုရဲ့ အကြံပြုတင်ပြချက်တွေကိုလည်း အရေးတယူပြု နားထောင်မှတ်သားပြီး ဆောင်ရွက်ပေးရမယ့် တာဝန်ရှိပါတယ်။ ဒါမှသာ ပြည်သူတွေနဲ့ ကင်းကွာမှုမရှိမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

အခန်း (၆)

မဲဆွယ်စည်းရုံးခြင်း

ရွေးကောက်ပွဲတွေ မကျင်းပခင်မှာ ကိုယ်စားလှယ်လောင်းတွေက မဲဆန္ဒရှင်တွေကို တွေ့ဆုံပြီး သူတို့ကို မဲပေးကြဖို့ စည်းရုံးဟောပြောခွင့်ရတဲ့ ရက်တွေကို မဲဆွယ်စည်းရုံးရေး ကာလလို့ ခေါ်ပါတယ်။ များသောအားဖြင့် မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးကာလကို မဲပေးတဲ့နေ့ မတိုင်ခင် (၂၄)နာရီအထိ ခွင့်ပြုလေ့ရှိပါတယ်။ မဲဆွယ်စည်းရုံးခွင့်ပြုတဲ့ အချိန်ကာလအတွင်းမှာ ကိုယ်စားလှယ်လောင်းတွေက သူတို့ပါတီရဲ့ မူဝါဒ၊ သဘောထားနဲ့ ရှေ့လုပ်ငန်းစဉ်တွေကို ပြည်သူလူထုထံ ရှင်းလင်းတင်ပြကြပါတယ်။ လက်ကမ်းစာစောင်တွေ၊ ကြော်ငြာဆိုင်းဘုတ်တွေနဲ့လည်း မဲဆွယ်စည်းရုံးကြပါတယ်။

မဲဆွယ်စည်းရုံးနေတဲ့ ကာလအတွင်းမှာ မဲဆန္ဒရှင်တွေဟာ ပါတီတိုင်း၊ ကိုယ်စားလှယ်တိုင်းရဲ့ ဟောပြောမှုတွေကိုသွားပြီး သေသေချာချာ နားထောင်သင့်ပါတယ်။ ကိုယ်စားလှယ်လောင်းတွေရဲ့ နောက်ကြောင်းရာဇဝင်နဲ့ အကျင့်စာရိတ္တပိုင်းဆိုင်ရာတွေကိုလည်း သိအောင်လို့ လေ့လာထားသင့်ပါတယ်။ လူထုအစည်းအဝေးတွေကိုလည်း တက်ရောက်ပြီး နားထောင်ကြရပါမယ်။ ပါတီတွေရဲ့ မူဝါဒတွေကိုလည်း မဲဆန္ဒရှင်တွေ အချင်းချင်းစုဝေးပြီး ဝေဖန်ဆွေးနွေး တိုင်ပင်သင့်ပါတယ်။ ဒါမှသာ ဘယ်ပါတီရဲ့ မူဝါဒတွေက အလုပ်ဖြစ်လောက်တယ်ဆိုတာကို စမ်းစစ်နိုင်ကြမှာပါ။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ပါတီတချို့က မဖြစ်နိုင်တာတွေကို မစားရပဲမန်း ပြောပြီး မဲဆွယ်စည်းရုံးတတ်လို့ပါပဲ။ အဲဒီလို မဲဆွယ်စည်းရုံးတာဟာ ပြည်သူတွေရဲ့ အသိဉာဏ်ကို စော်ကားရာရောက်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ပါတီ ကိုယ်စားလှယ်တွေ ဆီကိုသွားပြီး မရှင်းလင်းသေးတဲ့ အချက်အလက်တွေကိုလည်း မေးမြန်း ဆွေးနွေးသင့်ပါတယ်။ ဒါမှလည်း ယုံကြည်ကိုးစားလောက်တဲ့ ကိုယ်စားလှယ်ဟာ ဘယ်သူလဲဆိုတာကို ဆုံးဖြတ်နိုင်ကြမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

မဲဆန္ဒရှင်တွေအနေနဲ့ ကိုယ်ကြိုက်နှစ်သက်တဲ့ ပါတီနဲ့ ကိုယ်စားလှယ်လောင်းတွေအတွက် ထောက်ခံပြောဆိုတာတွေနဲ့ ကူညီပြီး မဲဆွယ်ပေးတာတွေကို လွတ်လွတ်လပ်လပ်

လုပ်ဆောင်နိုင်ပါတယ်။ မိမိရဲ့ ပြောဆိုရေးသားမှုတွေဟာ တခြားသူတွေကို ထိခိုက်နစ်နာစေမယ့် အရေးအသားမျိုး၊ တခြားဘာသာဝင်တွေကို ဖော်ကားတဲ့ ဟောပြောလှုံ့ဆော်မှုမျိုး၊ ပြည်သူတွေအချင်းချင်း အမုန်းပွား အချင်းများစေမယ့် အပြောအဆို အရေးအသားမျိုး မဖြစ်အောင် သတိထား ရှောင်ရှားကြရပါမယ်။ တစ်ပါတီနဲ့ တစ်ပါတီ အလွန်အကျွံ ပုတ်ခတ်ပြောဆိုပြီး အပြိုင်အဆိုင် မဲဆွယ်တာတွေကြောင့် သွေးထွက်သံယိုမှုတွေနဲ့ အကြမ်းဖက်မှုတွေ ဖြစ်တတ်တာကိုလည်း သတိထားသင့်ပါတယ်။ မဲဆွယ်စည်းရုံးနေတဲ့ ကာလအတွင်းမှာ မဲဆန္ဒရှင်တွေနဲ့ ပါတီတွေအနေနဲ့ လိုက်နာရမယ့် စည်းကမ်းတွေရှိပါတယ်။ ဒါတွေကတော့....

- ဘာသာရေးကို အကြောင်းပြုပြီး မဲဆွယ်စည်းရုံးခြင်း မပြုရပါဘူး။
- လူမျိုးရေးကို အကြောင်းပြုပြီး မဲဆွယ်စည်းရုံးခြင်း မပြုရပါဘူး။
- လာဘ်ပေး ဆွဲဆောင်ပြီး မဲဆွယ်စည်းရုံးခြင်း မပြုရပါဘူး။
- အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာကို အလွဲသုံးစားလုပ်ပြီး ခြိမ်းခြောက် မဲထည့်ခိုင်းတာတွေ မလုပ်ရပါဘူး။

ကိုယ်စားလှယ်ကောင်း၏ အရည်အချင်းများ

နောက်ပြီး ပြည်သူတွေအနေနဲ့ ကိုယ်ယုံကြည်ကိုးစားလောက်တဲ့ ကိုယ်စားလှယ်လောင်းတွေမှာ ရှိရမယ့် အရည်အချင်းတွေကိုလည်း သိထားသင့်ပါတယ်။ ဒါတွေကတော့....

- သင့်တင့်တဲ့ ဉာဏ်ပညာ အရည်အချင်းနဲ့ အမြော်အမြင်ရှိရမယ်။
- ပြည်သူတွေကို လေးစားတန်ဖိုးထားပြီး နိုင်ငံသားတွေရဲ့ အကျိုးစီးပွားနဲ့ အရေးအရာကိစ္စတွေကို အလေးထားတယ်။
- ကိုယ်ပါတီရဲ့ အကျိုးစီးပွားထက် နိုင်ငံသားတွေရဲ့ အကျိုးစီးပွားကို ရှေ့တန်းတင်ပြီး ဆောင်ရွက်လေ့ရှိတယ်။
- နိုင်ငံသားတိုင်းရဲ့ ဂုဏ်သိက္ခာနဲ့ သာယာပြောရေးကို တန်ဖိုးထားလေးစားတယ်။

- ပြည်သူတွေ စံနမူနာထားလောက်အောင်ကို ခေါင်းဆောင်တစ်ယောက်အနေနဲ့ တာဝန်ကျေပွန်တယ်။
- ပြောရဆိုရ လွယ်ကူပြီး ပြည်သူတွေဆီကနေ သင်ယူလေ့လာဖို့ အမြဲတမ်း အဆင်သင့် ဖြစ်နေတတ်တယ်။
- ကိုယ်ရဲ့နောက်လိုက်ငယ်သားတွေ အပေါ်မှာလည်း တာဝန်ယူလေ့ရှိတယ်။
- ကိုယ်ပိုင်အမြင်တွေကို ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ပြောဆိုတင်ပြလေ့ရှိတယ်။
- လက်တွေ့ အကောင်အထည် ဖော်နိုင်လောက်အောင်ကို ရှင်းလင်းပြတ်သားပြီး တိကျမှုရှိတဲ့ ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင်တွေရှိတယ်။

"မဲဆွယ်စည်းရုံးတာကို နားထောင်ပြီး ဝေဖန်ဆန်းစစ်ကြဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။"

အခန်း (၇)

ရွေးကောက်ပွဲလွန် ကာလ

နိုင်ငံသားတစ်ချို့က ဒီမိုကရေစီစနစ်မှာ သူတို့ပါဝင်ပြီး လုပ်ဆောင်နိုင်တဲ့ နေရာနဲ့
အခန်းကဏ္ဍတွေဟာ နည်းပါးလွန်းတယ်။ အကန့်အသတ်တွေကလည်း အများကြီး ရှိနေ
တယ်လို့ ယူဆနေကြပါတယ်။ ဒါကြောင့် သူတို့ကိုသူတို့ တာဝန်ရှိတဲ့သူတွေ၊ လုပ်ပိုင်ခွင့်တွေ
ရှိတဲ့သူတွေလို့ ခံယူကြရမယ့်အစား နိုင်ငံရဲ့ စစ်မှန်တဲ့ အပြောင်းအလဲတွေနဲ့ ဒီမိုကရေစီဖြစ်
ထွန်းရေးတွေဟာ ခေါင်းဆောင်တွေနဲ့ နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းတွေရဲ့ တာဝန်ပဲလို့ အထင်
မှားနေကြပါတယ်။ တကယ်တော့ ဒီမိုကရေစီစနစ်ကို ပေါ်ထွန်းစေတဲ့ အပြောင်းအလဲတွေကို
သာမန်နိုင်ငံသားတွေကသာ လုပ်ဆောင်နိုင်တာပါ။ ခေါင်းဆောင်တွေနဲ့ နိုင်ငံတကာအသိုင်း
အဝန်းဆိုတာကလည်း ပြည်သူတွေကို ကူညီရုံလောက်ပဲ တတ်နိုင်ပါတယ်။ ပြည်သူတွေ
ဘာတွေကို လိုချင်တယ်၊ ဘာတွေကို လိုအပ်နေတယ်ဆိုတာကို ခေါင်းဆောင်တွေနဲ့ နိုင်ငံတ
ကာ အသိုင်းအဝန်းက တစ်ခါတလေ သိတောင်မသိရှာပါဘူး။ ဒါကြောင့် အစိုးရအနေနဲ့ ဦး
စားပေးပြီး လုပ်ဆောင်ရမယ့် လုပ်ငန်းတွေကို ပြည်သူတွေက တောင်းဆိုကြဖို့ လိုပါတယ်။
နိုင်ငံသားတွေက အရေးကြီးတယ်လို့ ထင်မြင်ယူဆထားတဲ့ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေးနဲ့ လူမှုရေး
ကိစ္စအပေါ်ကို မဖြေရှင်းပေးနိုင်ဘူး ဆိုရင်တော့ အဲ့ဒီအစိုးရကို နောင်ရွေးကောက်ပွဲတွေမှာ
ပြန်ပြီး ဖြုတ်ချပစ်နိုင်ပါတယ်။

ရွေးကောက်ပွဲတွေမှာ မဲထည့်ပြီး ကိုယ်စားလှယ်တွေ ရွေးချယ်ကြတာဟာ သာမန်နိုင်
ငံသားတွေရဲ့ လက်ထဲမှာ တိုင်းပြည်ရဲ့ အမြင့်ဆုံး အချုပ်အခြာအာဏာရှိနေတယ် ဆိုတာကို
ပြသနေတာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် (၅)နှစ်တစ်ကြိမ်ကျင်းပတဲ့ ရွေးကောက်ပွဲတွေမှာ မဲထည့်လိုက်
ရုံနဲ့လည်း နိုင်ငံသားတာဝန် ကျေပွန်ပြီလို့တော့ မဆိုနိုင်သေးပါဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့
နိုင်ငံသားတွေရဲ့ အခန်းကဏ္ဍဟာ ရွေးကောက်ပွဲနှစ်ကြား ကာလတွေမှာလည်း အရမ်းကို
အရေးကြီးနေလို့ပါပဲ။ ပြည်သူတွေရဲ့လက်ထဲမှာ တကယ့်အာဏာရှိနေတယ်ဆိုတာကို ရွေး

ကောက်ပွဲတစ်ခုနဲ့တစ်ခုကြားက နိုင်ငံရေးဖြစ်စဉ်တွေမှာ ပါဝင်ပတ်သက် လုပ်ဆောင်ခြင်း အားဖြင့် ပြသနိုင်ပါတယ်။

ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်၏ အရေးပါမှု

ရွေးကောက်ပွဲတွေ ကျင်းပ ပြီးစီးသွားရင် ပြည်သူလူထုရဲ့ ထောက်ခံမှုကို အများဆုံးရ ရှိခဲ့တဲ့ ပါတီနဲ့ ကိုယ်စားလှယ်တွေက တိုင်းပြည်ရဲ့ အာဏာကို ခဏတာကျင့်သုံးခွင့် ရသွားပါ လိမ့်မယ်။ ကိုယ်မဲပေးခဲ့တဲ့ ကိုယ်စားလှယ်လောင်းက အရွေးချယ် မခံရတာမျိုးလည်း ဖြစ် တတ်ပါတယ်။ ပြည်သူတွေအနေနဲ့ တရားမျှတတဲ့ ရွေးကောက်ပွဲက ပေါ်ထွက်လာမယ့် ရ လဒ်တွေကို သဘောထားကြီးကြီးနဲ့ လက်ခံကြဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။

လွတ်လပ်ပြီး တရားမျှတဲ့ ရွေးကောက်ပွဲတွေကနေ ထွက်ပေါ်လာတဲ့ ရလဒ်တွေကို ပါတီတိုင်း၊ ကိုယ်စားလှယ်တိုင်းကလည်း ကြည်ကြည်ဖြူဖြူ လက်ခံနိုင်ရပါမယ်။ အနိုင်ရတဲ့ ပါတီကိုလည်း အသိအမှတ်ပြုပြီး အာဏာလွှဲပေးဖို့လိုပါတယ်။ အဲဒီလိုမှ မဟုတ်ရင် ပြည်သူ လူထုက ရွေးကောက်ပွဲတွေအပေါ် စိတ်ပျက်လာကြပြီး ဒီမိုကရေစီစနစ်ကိုပါ အယုံအကြည် ကင်းမဲ့လာနိုင်ပါတယ်။ နောက်ဆုံး လက်နက်ကိုင်ပုန်ကန်ကြတာတွေနဲ့ အကြမ်းဖက်ပြီး အစိုး ရကို ဖြုတ်ချဖို့ ကြိုးစားတာတွေအထိ ဖြစ်ပွားလာနိုင်ပါတယ်။ ရွေးကောက်ပွဲ ရလဒ်ကြောင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်းက ရရှိပြီးသား တည်ငြိမ်မှုနဲ့ လူမှုရေးသဟာဏတဖြစ်မှုတွေ ပျက်စီး ရတာမျိုး လုံးဝ မဖြစ်သင့်ပါဘူး။ ကိုယ်မဲပေးခဲ့တဲ့ ပါတီက မဟုတ်ပေမယ့်လို့ လူထုထောက် ခံမှုကို အများဆုံး ရရှိသွားတဲ့ အရွေးချယ်ခံ ကိုယ်စားလှယ်ဟာ ကိုယ့်မဲဆန္ဒနယ်နဲ့ ကိုယ့်ရဲ့ ကိုယ်စားလှယ်ပါပဲ။ အရွေးချယ်ခံရတဲ့ ကိုယ်စားလှယ်မှာ မဲဆန္ဒနယ်မြေတစ်ခုလုံးမှာရှိတဲ့ သူ ကို ထောက်ခံသူတွေရော တခြားကိုယ်စားလှယ်လောင်းတွေကို ထောက်ခံခဲ့တဲ့သူတွေကို ရော ကိုယ်စားပြုရမယ့် တာဝန်ရှိပါတယ်။ တကယ်တော့ ဒီမိုကရေစီရွေးကောက်ပွဲတွေမှာ နိုင်သွားတဲ့လူ၊ ရုံးနိမ့်သွားတဲ့လူဆိုတာမျိုး မရှိပါဘူး။

အတိုက်အခံပါတီများ၏ သဘောသဘာဝ

လူထုထောက်ခံမှုကို လုံလောက်အောင် မရခဲ့ကြတဲ့ ပါတီတွေ(ဒါမှမဟုတ်) ကိုယ်စားလှယ်နေရာ နည်းနည်းပဲရခဲ့တဲ့ ပါတီတွေကလည်း အတိုက်အခံတွေအဖြစ်နဲ့ ဆက်ပြီးတော့ ရပ်တည်နိုင်ပါသေးတယ်။ ဒီမိုကရေစီစနစ်မှာရှိတဲ့ အတိုက်အခံပါတီတွေနဲ့ အာဏာရှင်စနစ်အောက်မှာရှိတဲ့ အတိုက်အခံဆိုတာ သဘောတရားနဲ့ အဓိပ္ပာယ်ခြင်း အတော့ကို ကွဲပြားခြားနားပါတယ်။ အာဏာရှင်စနစ်မှာ အာဏာရှင်တွေက သူတို့ရဲ့အတိုက်အခံတွေကို အပြတ်ချေ မှန်းပစ်ဖို့ အားထုတ်လေ့ရှိပါတယ်။ ဒီမိုကရေစီစနစ်မှာတော့ အစိုးရအဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းနိုင်တဲ့ပါတီက တခြားပါတီတွေကို ဆက်လက်ပြီး ရပ်တည်ခွင့်၊ ထောက်ပြဝေဖန်ပိုင်ခွင့်နဲ့ နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားခွင့်တွေကို ခွင့်ပြုထားပါတယ်။ နိုင်ငံအတွက်နဲ့ ပြည်သူလူထုအကျိုးအတွက်ဆိုရင် ပါတီတွေအချင်းချင်း ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်တာတွေ အထိတောင် ရှိတတ်ပါတယ်။

ဥပဒေပြုမှုတွင် ပြည်သူလူထု၏ တိုက်ရိုက်ပါဝင်နိုင်မှု

သာမန်လူထုထံကနေ အချုပ်အခြာအာဏာ ဆင်းသက်လာတယ်လို့ ယုံကြည်လက်ခံတဲ့ ဒီမိုကရေစီစနစ်မှာ နိုင်ငံရဲ့ဥပဒေတွေကို ပြဋ္ဌာန်းနိုင်ဖို့အတွက် ပြည်သူလူထုက တိုက်ရိုက်တာဝန်ခံယူရမယ်ဆိုတဲ့ သဘောတရားဟာ တစ်နေ့တစ်ခြား ခေတ်စားလာပါတယ်။

ဥပဒေတွေကို ပြုလုပ်ပြဋ္ဌာန်းဖို့အတွက် လူထုကိုယ်စားလှယ်တွေကို ဆန္ဒမဲနဲ့ ရွေးချယ်စေလွှတ်တဲ့စနစ်ဟာ လက်ရှိစနစ်တွေထဲမှာ အကောင်းဆုံးလို့ဆိုရမှာပါ။ ဒါပေမယ့် တစ်ခါတလေမှာ ကိုယ်စားလှယ်တွေက လူထုရဲ့ဆန္ဒတွေကို လုံးဝပစ်ပယ်ပြီး ကိုယ်ကျိုးရှာမှု၊ မသမာမှု၊ အကောက်ကြံမှုတွေကြောင့် လူထုဆန္ဒနဲ့ ဆန့်ကျင်တဲ့ ဥပဒေတွေကို လူတစ်စုအကျိုးစီးပွားအတွက် ပြဋ္ဌာန်းလေ့ရှိပါတယ်။ အဲဒီလို လူထုရဲ့ဆန္ဒကို လစ်လျူရှုပြီး မတရားတဲ့ ဥပဒေတွေကို ပြုလုပ်ပြဋ္ဌာန်းမယ့် အန္တရာယ်ကို ကာကွယ်ဖို့နဲ့ ဥပဒေတွေ ပြုလုပ်ပြဋ္ဌာန်းတဲ့ နေရာမှာ ဒီမိုကရေစီသဘောတရားတွေ သက်ဝင်နိုင်သမျှ သက်ဝင်စေဖို့အတွက် လူထုတောင်း

ဆိုပွဲ(Popular Initiative)နဲ့ လူထုဆန္ဒမေးပွဲ(Referendum)ဆိုတဲ့ စနစ်နှစ်ခုကို ကျင့်သုံးကြ ရပါတယ်။

၁။ လူထုတောင်းဆိုပွဲ(Popular Initiative)

လူထုတောင်းဆိုပွဲဆိုတာ ဥပဒေအရ သတ်မှတ်ထားတဲ့ မဲဆန္ဒရှင်တွေက သူတို့ အလို ရှိတဲ့ ဥပဒေမျိုးကို ပြုလုပ်ပေးဖို့အတွက် ဥပဒေပြုလွှတ်တော်ကို လက်မှတ်ရေးထိုး လျှောက် လွှာတင်သွင်းပြီး တောင်းဆိုတာကို ဆိုလိုတာပါ။ မဲဆန္ဒရှင်တွေက ဥပဒေကြမ်းတစ်ခုကို အ ကြမ်းရေးဆွဲပြီး ဥပဒေပြုလွှတ်တော်ကို စဉ်းစားနိုင်ဖို့အတွက် တင်ပြကြရပါတယ်။ ဥပဒေပြု လွှတ်တော်မှာ ဆွေးနွေးပြီး ပြင်ဆင်ပြဋ္ဌာန်းဖို့ လိုအပ်တယ်ဆိုရင် ပြင်ဆင်ရေးဆွဲပြီး ပြည်သူ လူထုထံကို ပြန်ပြီး တင်ပြရပါတယ်။

လူထုတောင်းဆိုပွဲအတွက် လိုအပ်တဲ့ မဲဆန္ဒရှင် အရေအတွက်နဲ့ သတ်မှတ်ချက်တွေ ကတော့ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံနဲ့ တစ်နိုင်ငံ မတူညီကြပါဘူး။ လူထုတောင်းဆိုပွဲတွေကို အသုံးပြုတာ ဟာ ရွေးကောက်ပွဲတစ်ခုနဲ့ တစ်ခုကြား အချိန်ကာလမှာ ပြည်သူတွေရဲ့ အရေးပါတဲ့ အခန်း ကဏ္ဍကို မပျောက်ပျက်အောင် ပြုလုပ်ထားတာပဲဖြစ်ပါတယ်။

၂။ လူထုဆန္ဒမေးပွဲ(Referendum)

လူထုဆန္ဒမေးပွဲဆိုတာ ဥပဒေပြုလွှတ်တော်က စဉ်းစား ဆွေးနွေးပြီးပေမယ့် အတည် မပြုရသေးတဲ့ ဥပဒေတွေ၊ ဥပဒေနဲ့ပတ်သက်တဲ့ ကိစ္စတွေကို လူထုက နှစ်သက်လား၊ မနှစ် သက်ဘူးလားဆိုတာကို ပြည်သူ့ဆန္ဒမဲနဲ့ တိုက်ရိုက်ဆုံးဖြတ်စေတဲ့ နည်းပါပဲ။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေကို ပြင်ဆင်လိုတဲ့အခါတွေမှာ လူထုဆန္ဒမေးပွဲတွေကို အများဆုံး အသုံးပြုလေ့ရှိပါ တယ်။ လူထုဆန္ဒမေးပွဲကို ဥပဒေနဲ့သက်ဆိုင်တဲ့ ပြဿနာတွေ ဆုံးဖြတ်တဲ့ အခါမှသာ အသုံး ပြုကြပါတယ်။

လူထုဆန္ဒခံယူပွဲ(Plebiscite)ဆိုတာကတော့ လူထုဆန္ဒမေးပွဲလိုမျိုး လူထုရဲ့ဆန္ဒကို တိုက်ရိုက်ရယူတဲ့ စနစ်တစ်မျိုးပါပဲ။ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံရဲ့ နိုင်ငံရေးနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ကိစ္စတွေ၊ နိုင်ငံရေးဆုံးဖြတ်ချက်တွေကိုတော့ လူထုဆန္ဒခံယူပွဲနဲ့ ဆုံးဖြတ်ကြရပါတယ်။

၃။ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် ရုပ်သိမ်းပွဲ(Recall)

လူထုက မဲနဲ့တင်မြှောက်ထားတဲ့ ဥပဒေပြုအဖွဲ့ဝင် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်တွေက လူထုရဲ့ဆန္ဒအတိုင်း မဆောင်ရွက်နိုင်တော့ဘူးဆိုရင် ဒါမှမဟုတ် အပ်နှင်းထားတဲ့ အာဏာတွေကို အလွဲသုံးစားလုပ်နေတယ်ဆိုရင် အဲဒီလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်ကို သက်တမ်းကုန်ဆုံးတဲ့ အချိန်ထိ ဒီအတိုင်း လက်ပိုက်ကြည့်နေစရာ အကြောင်းလုံးဝမရှိပါဘူး။ ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ်ကနေ ဖြုတ်ချပြီး အဲဒီသူရဲ့နေရာမှာ ကိုယ်စားလှယ်အသစ်တွေနဲ့ အစားထိုးနိုင်ပါတယ်။

မြန်မာနိုင်ငံ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ အခန်း(၉)၊ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခြင်း၊ ပုဒ်မ (၃၉၆)၊ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်တာဝန်မှ ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းခြင်းမှာလည်း သက်ဆိုင်ရာ မဲဆန္ဒနယ်ရဲ့ မူလမဲဆန္ဒရှင်များအနက် အနည်းဆုံး တစ်ရာခိုင်နှုန်းက တာဝန်မှ ပြန်လည်ရုတ်သိမ်းလိုတဲ့ ကိုယ်စားလှယ်နဲ့ ပတ်သက်တဲ့ တိုင်တန်းချက်ကို ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်ထံ တင်ပြရမည်ဆိုပြီး ပြဋ္ဌာန်းထားပါတယ်။

လူထုကိုယ်စားလှယ် ရုပ်သိမ်းပွဲထားရှိတာဟာ သာမန်လူထုရဲ့ လက်ထဲမှာ အာဏာ အမြဲရှိနေအောင် ပြုလုပ်ထားခြင်းပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ လူထုကိုယ်စားလှယ် ရုပ်သိမ်းပွဲတွေကို စနစ်တကျ ပြုလုပ်ခြင်းအားဖြင့် ကိုယ်စားလှယ်တွေ အာဏာအလွဲသုံးစား မပြုလုပ်နိုင်အောင် ကာကွယ်ရာမှာ အသုံးဝင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကိုယ်စားလှယ်တွေက ထင်ရာမစိုင်းနိုင်တော့ပဲ လူထုခိုင်းစေရာကိုသာ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ကြရပါတော့တယ်။

လူထုဆန္ဒခံယူပွဲ၊ လူထုတောင်းဆိုပွဲနဲ့ ကိုယ်စားလှယ်ရုပ်သိမ်းပွဲတွေဟာ ပြည်သူလူထုရဲ့လက်ထဲမှာ အချုပ်အခြာအာဏာ အမှန်တကယ် တည်ရှိနေတယ်ဆိုတာကို လက်တွေ့

ပြရာရောက်ပါတယ်။ နောက်ပြီး ဥပဒေတွေ ပြုလုပ်ပြဋ္ဌာန်းရာမှာလဲ ပြည်သူတွေကို ပိုပြီး တော့တောင် စိတ်ပါဝင်စားစေပါတယ်။

အခန်း (၈)

နိုင်ငံရေးပါတီများ

နိုင်ငံရေးပါတီများ ဖွဲ့စည်းထူထောင်ခြင်း

ပြည်သူလူထုအနေနဲ့ ရည်ရွယ်ချက်တူညီတဲ့လူတွေနဲ့ ပူးပေါင်းပြီး နိုင်ငံရေးကိစ္စတွေကို လုပ်ဆောင်နိုင်တဲ့ နည်းလမ်းတစ်ခုရှိပါတယ်။ အဲဒါကတော့ နိုင်ငံရေးပါတီတွေ ဖွဲ့စည်းထူထောင်ပြီး လုပ်ဆောင်ကြတာပါပဲ။ နိုင်ငံရေးပါတီတွေရဲ့ အဓိကရည်ရွယ်ချက်ကတော့ မူဝါဒတူညီတဲ့သူတွေ ပူးပေါင်းပြီး အာဏာရရှိရေးအတွက် ဆောင်ရွက်ကြတာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ လုပ်ပိုင်ခွင့် အာဏာရရှိဖို့ဆိုရင် ပါတီရဲ့မူဝါဒတွေ လမ်းစဉ်တွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ပြည်သူလူထုကို ရှင်းလင်းပြောဆိုကြရပါမယ်။ ဒါမှသာ ပြည်သူလူထုက ကောင်းကောင်းနားလည် သဘောပေါက်ပြီး အဲဒီပါတီကို ထောက်ခံမလား၊ တခြားပါတီကို ထောက်ခံမလားဆိုတာကို ရွေးချယ်ကြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

နိုင်ငံရေးပါတီများ၏ကဏ္ဍ

ပါတီတွေအနေနဲ့ လူထုက အလွယ်တကူ မလုပ်ဆောင်နိုင်တဲ့ အရေးအရာကိစ္စတွေကို လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်နိုင်ကြပါတယ်။ သာမန်ပြည်သူတစ်ဦး တစ်ယောက်တည်းထက်စာရင် ပါတီတွေက အစိုးရကို ပိုပြီးတော့တောင် ပြောဆိုဖေဖန်နိုင်ကြပါတယ်။ ဒါကြောင့် ပါတီတွေဟာ ပြည်သူနဲ့အစိုးရကြားက ပေါင်းကူးပေးတဲ့ တံတားတစ်ခုပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

နိုင်ငံရေးပါတီတွေ မရှိဘဲနဲ့ ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံရေးစနစ်ကို အကောင်အထည် မဖော်နိုင် ပါဘူး။ ပြည်သူတွေအနေနဲ့ နိုင်ငံရေးပါတီတွေ ထူထောင်ပြီး နိုင်ငံရေးလုပ်ငန်းတွေမှာ ပါဝင် ဆောင်ရွက်ကြတာကြောင့် နိုင်ငံရေးပြဿနာတွေနဲ့ လူမှုရေးပဋိပက္ခတွေကို နိုင်ငံရေးနည်း လမ်းအရ ဖြေရှင်းနိုင်ပါတယ်။ လူတွေအချင်းချင်းကြားက ကွဲပြားခြားနားမှုတွေကိုလဲ ငြိမ်း ငြိမ်းချမ်းချမ်းနဲ့ ပြေလည်သွားအောင်လို့ ဖြေရှင်းနိုင်ပါတယ်။

နိုင်ငံရေးပါတီတစ်ခုက ရွေးကောက်ပွဲမှာ အနိုင်ရခဲ့မယ်ဆိုရင် အစိုးရတစ်ရပ်ကို ဖွဲ့ စည်းနိုင်ပါတယ်။ ရွေးကောက်ပွဲတွေမှာ ချပြခဲ့တဲ့မူဝါဒတွေနဲ့ ပေးထားခဲ့တဲ့ကတိတွေကိုလည်း ပြည်သူ့အကျိုးအတွက် လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ကြရပါတယ်။ ရွေး ကောက်ပွဲတွေမှာ အနိုင်မရခဲ့တဲ့ ပါတီတွေကလည်း အတိုက်အခံပါတီတွေအဖြစ် ဆက် လက်ပြီး ရပ်တည်နိုင်ပါသေးတယ်။ အနိုင်ရပါတီက အာဏာရှင်ဆန်ဆန် ပြုမူဆောင်ရွက်တာ တွေကို မပြုနိုင်အောင်လို့ အတိုက်အခံပါတီတွေက ပြစ်တင်ဝေဖန် ထောက်ပြတာတွေ ပြု လုပ်နိုင်ပါတယ်။ လွှတ်တော်အတွင်းမှာ အစိုးရနဲ့ အတိုက်အခံပါတီတွေက ပွင့်ပွင့်လင်းလင်းနဲ့ ဝေဖန်ဆွေးနွေးကြတဲ့အတွက် ဘယ်သူတွေကမှန်တယ် ဘယ်မူဝါဒကမှန်တယ်ဆိုတာကို ပြည်သူတွေက နားလည်သဘောပေါက်နိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အတိုက်အခံပါတီတွေရဲ့ အခန်းကဏ္ဍဟာ ဒီမိုကရေစီစနစ် ရှင်သန်ထွန်းကားရေးအတွက် အရမ်းကို အရေးကြီးပါ တယ်။

နိုင်ငံရေးပါတီများ၏ အားနည်းချက်များ

နိုင်ငံရေးပါတီတွေရဲ့ သဘောသဘာဝကိုက သူတို့ရဲ့မူဝါဒတွေကို ပြည်သူတွေက လက်ခံ ယုံကြည်လာအောင်လို့ စည်းရုံးသိမ်းသွင်း ဝါဒဖြန့်လေ့ရှိကြပါတယ်။ ဗျာဒိတ်ပေးစ ကားတွေကိုလဲ အလွန်အကျွံ ပြောဆိုပြီး စည်းရုံးတတ်ကြပါတယ်။ အဲဒီလို အလွန်အကျွံ မဲ ဆွယ် စည်းရုံးတာတွေကြောင့် ပြည်သူလူထုအတွင်း သဘောထားအမြင်တွေ အကြီးအ ကျယ်ကွဲပြားပြီး အချင်းချင်း ကူညီချင်တဲ့စိတ်နဲ့ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ချင်တဲ့စိတ်တွေ နည်းပါး

သွားနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် နိုင်ငံရေးပါတီတွေ ကိုယ်တိုင်က ဒီမိုကရေစီစနစ်ဖြစ်ထွန်းရေးကို ဖျက်ဆီးပြစ်သလိုမျိုး ဖြစ်သွားနိုင်ပါတယ်။ နိုင်ငံရေးပါတီတွေက ဘာသာရေး၊ လူမျိုးရေး ကွဲပြားခြားနားမှုတွေကို မီးလောင်ရာလေပင့်လုပ်ပြီး သူတို့ပါတီ အကျိုးအတွက် စည်းရုံးလှုံ့ဆော်လေ့ရှိပါတယ်။ ပါတီတွေ ရပ်တည်နိုင်ဖို့အတွက် လူထုက သူတို့ရဲ့ဘဝတွေကို စတေးခံပေးရတာမျိုးတွေ မဖြစ်သင့်ပါဘူး။ တကယ်တမ်းတော့ နိုင်ငံရေးပါတီဆိုတာ လူထုကောင်းစားရေးအတွက်ပဲ ဖြစ်ရပါမယ်။

နိုင်ငံရေးပါတီတွေဟာ ငွေကြေးစည်းစိမ် မျှော်ကိုးတာတွေနဲ့ နိုင်ငံရေးလုပ်စားတာတွေကြောင့် မသမာတဲ့ စီးပွားရေးအုပ်စုတွေရဲ့ လက်ပါးစေသဘောမျိုးလည်း ဖြစ်သွားနိုင်ပါတယ်။ ရွေးကောက်ပွဲ မဲဆွယ်စဉ်အခါက ငွေကြေးထောက်ပံ့ခဲ့တဲ့သူတွေကို အာဏာရလာတဲ့အခါ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေးအခွင့်အလမ်းတွေကို ကျေးဇူးဆပ်တဲ့အနေနဲ့ ပြန်ပြီး ဖန်တီးပေးလေ့ရှိပါတယ်။ ကိုယ့်ကိုထောက်ပံ့ခဲ့တဲ့ စီးပွားရေးသမားတွေအတွက်ပဲ အကျိုးရှိစေပြီး ပြည်သူတွေကိုတော့ အကျိုးယုတ်စေမယ့် ဥပဒေမျိုးတွေကို ပြုလုပ်ဖို့ ကြိုးပမ်းတတ်ကြပါတယ်။ ရွေးကောက်ပွဲ မဲဆွယ်တုန်းက ပေးခဲ့တဲ့ ကတိစကားတွေကိုလည်း မေ့လျော့သွားတတ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီမိုကရေစီစနစ် အပေါ်ထားရှိတဲ့ ပြည်သူလူတုရဲ့ ယုံကြည်မှုတွေ လျော့နည်းသွားနိုင်ပါတယ်။ ဒီလို နိုင်ငံရေးသမားတွေနဲ့ သူတို့ရဲ့ပါတီတွေကို နိုင်ငံရေးလောကက နေ အပြီးအပိုင် ဖယ်ရှားပြစ်ဖို့လည်း လိုအပ်ပါတယ်။ လူမှုရေးအရ ထိခိုက်နစ်နာမှာကို ငဲ့ကွက်ပြီး အားနာနေဖို့ မလိုပါဘူး။ နိုင်ငံရေးသမားတွေနဲ့ ပါတီတွေဟာ နိုင်ငံရေးအာဏာကို ဂုဏ်သိက္ခာရှိရှိ ရယူကြဖို့လည်း လိုအပ်ပါတယ်။ အာဏာရထားတဲ့ ပါတီကြီးတွေကလဲ ပြိုင်ဘက်ပါတီငယ်လေးတွေကို ပိတ်ဆို့တားဆီး ဖိနှိပ်တာမျိုးတွေ မလုပ်ရပါဘူး။ ပါတီတစ်ပါတီနဲ့ တစ်ပါတီ ယှဉ်ပြိုင်ကြတာဟာလဲ ပြည်သူလူထု အကျိုးစီးပွားအတွက် ပိုပြီးဆောင်ရွက်နိုင်ဖို့ ယှဉ်ပြိုင်ကြတာမျိုးပဲ ဖြစ်သင့်ပါတယ်။

နိုင်ငံရေးပါတီတွေ ဖြစ်ပေမယ့် ဒီမိုကရေစီနည်းလမ်း မကျတာတွေလည်း ရှိပါတယ်။ ပါတီခေါင်းဆောင်ဆိုတဲ့ လူတွေက ပါတီနဲ့ လူထုကို မှန်ကန်တဲ့ ဦးဆောင်မှုပေးရမယ့် အစား

ပါတီတွင်းမှာ တပည့်နောက်လိုက်နောက်ပါတွေမွေးပြီး အာဏာရှင်ဆန်ဆန် ပြုမူပြောဆို လေ့ရှိတာကိုလည်း သတိပြုသင့်ပါတယ်။ လူမျိုးရေးစိတ်ဓာတ်နဲ့ အမျိုးသားရေးစိတ်ဓာတ် တွေကို အခြေခံပြီးဖွဲ့ထားတဲ့ ပါတီတွေ၊ လူတစ်ဦးတစ်ယောက်ရဲ့ ထင်ပေါ်ကျော်ကြားမှုကို မှီ ခိုပြီး ဖွဲ့စည်းထားတဲ့ ပါတီတွေလဲရှိပါတယ်။ တကယ်တော့ ပြည်သူလူထုအကျိုးစေရှိမယ့် မူ ဝါဒတွေ အပေါ်မှာပဲ အခြေခံပြီး ပါတီတွေကို ဖွဲ့စည်းထားသင့်ပါတယ်။ ပါတီတွေမှာ ပြည်သူ လူထုရဲ့လိုအပ်ဆန္ဒတွေကို အစိုးရက သိရှိနားလည်ပြီး ဆောင်ရွက်ပေးလာအောင် တင်ပြ ပေးရမယ့် တာဝန်ရှိပါတယ်။